

DUHOVNO ŽIVLJENJE 1987

AVGUST

EL HOMBRE LLAMADO AL AMOR

Dios, que es amor, ha hecho al hombre semejante a El y, por lo tanto, llamado a vivir el amor. Esta es la vocación fundamental que trae al mundo todo ser humano.

El amor es el factor unificante de todo el variado dinamismo de la persona. Por eso tiene que ser vivido integrando en el mismo, de forma equilibrada, la dimensión espiritual con la corporal. El ha de asumir, otorgar sentido y unificar todas las actividades y formas de expansión de la persona.

Así se comprende que la sexualidad, que marca profundamente la totalidad de la persona, ha de ser integrada como una fuerza de comunión. El hombre no la posee para gozar de ella con actitud egoísta buscando exclusivamente el placer, sea en forma solitaria, sea en encuentros ocasionales. "Ella se realiza de modo verdaderamente humano, solamente cuando es parte integral del amor con el que el hombre y la mujer se comprometen totalmente entre sí hasta la muerte."

(Conferencia Episcopal Argentina)

OBVESTILO SLOVENSKEGA NARODNEGA ODBORA

Slovenski narodni odbor je la-
ni ustanovil „Slovenski zdomski
arhiv“, ki je že začel zbirati **do-
kumente** (listine, zapisnike, pisma
in podobno) slovenskih zdomskih
ustancv, domov in organizacij in
pa zlasti dokumente slovenskih
javnih delavcev. Knjige in revije,
ki po svojem značaju ne bi spa-
dale v področje arhiva, bo ta po-
sredoval knjižnici Zedinjene Slo-
venije ali zbirkam posameznih za-
ložb. Hranil pa bo material, ki
je po presoji arhivskega odbora
pomemben za presojo naše prete-
klosti.

Slovenski zdomski arhiv ima
svoje prostore v pisarni Zedinje-
ne Slovenije v Slovenski hiši v
Buenos Airesu. Vodi ga arhivski
odbor, kateremu načeluje Francé
Pernišek; člani odbora pa so: Mil-
ka Pezdirc, prof. Veronika Krem-

žar Rožančeva in prof. Irma Pé-
rez.

Slovenski zdomski arhiv vabi
vse, ki hranijo korespondenco jav-
nih delavcev in dokumentov iz
naše preteklosti, pa tudi ustano-
ve, domove in organizacije, ki ne
žele več same ohranjati celotnih
arhivov, da mu cmenjene doku-
mente dostavijo v pisarno Zedi-
njene Slovenije v zavitkih, na
katerih naj bo označeno, da je za-
vitek namenjen Slovenskemu
zdomskemu arhivu, in tudi naj
bo označena, katera oseba, usta-
nova ali organizacija pošilja ta
zavitek dokumentov, in koliko ča-
sa želi, da vsebina ni dana na
razpolago širši javnosti.

Za Slovenski narodni odbor:

Rudolf Smersu
predsednik

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

LETO 54

AVGUST 1987

Marija - Gospodova služabnica in mati vseh vernikov

Marija je Žena, v večnem božjem načrtu izbrana, da sodeluje pri de'u učlovečenja in odrešenja. Ta božji načrt se je mogel uresničiti po svobodni odločitvi, ki jo je naredila v pokorščini do božje volje. S svojim „da“, ki je vsej zgodovini vtisnil pečat in odseva na njej, je pristala na to, da postane deviška mati našega rešitelja Boga, Gospodova služabnica in hkrati mati vseh vernikov, ki so skozi stoletja in stoletja postajali bratje in sestre njenega Sina. Po njej je moglo svetu zasijati sonce pravice. Po njej je veliki rešitelj človeštva, ki je pomiril srca in vesti, njen Sin Jezus Kristus, učlovečeni Bog prišel spremenit človekovo stanje in s svojo smrtjo in vstajenjem dvigniti vso človeško družino. Kot veliko znamenje, ki se je v polnosti časov prikazalo na nebu, ta žena kot deviška Mati Sina in kot nevesta Svetega Duha v službi človeškega rodu obvladuje vso zgodovino.

Ta žena je, pridružena svojemu Sinu, postala za svet tudi znamenje nasprotovanja in obenem znamenje upanja, ki jo vsa pokolenja blagrujejo. Ona je žena, ki je sprejela božjo besedo, žena, ki je bila tesno in nepreklicno pritegnjena v skrivnost Cerkve, ki nad vsemi narodi izvaja duhovno materinstvo; žena, ki jo častimo kot kraljico apostolov. To ženo Marijo, katere navzočnosti sveto pismo pri zadnji večerji ne omenja, najdemo ob vznožju križa, da tam dopolni svoj prispevek k zgodovini odrešenja. S svojim pogumnim dejanjem je

slika in predujem poguma vseh žena vseh časov, ki pomagajo vsem pokolenjem dajati Kristusa...

To je žena zgodovine in usode, ki je za nas danes navdih; to je žena, ki nam govori o ženstvu, o človekovem dostojanstvu, ki nas navdaja z ganotjem in ki je najvišji izraz popolne posvetitve Jezusu Kristusu.

PAPEŽ JANEZ PAVEL II.

IZ OKROŽNICE JANEZA PAVLA II. „ODREŠENIKOVA MATI“

Človeštvo je odkrilo čudovita odkritja in ogromne dosežke na področju znanosti in tehnike. Opravilo je velika dela na poti napredka in civilizacije; v najnovjšem času, tako bi mogli reči, se mu je posrečilo pospešiti tek zgodovine. A tisti temeljni preobrat, ki ga je mogoče imenovati „izvirni“, vedno spremlja človekovo pot in prek različnih zgodovinskih dogajanj spremlja vse ljudi in vsakogar. To je preobrat med „padcem“ in „vstajenjem“, med smrtjo in življenjem. Ta preobrat je tudi nenehni izziv človeški zavesti in vesti, izziv celotni človekovi zgodovinski zavzetosti, poziv, naj bi se na vedno stare in vedno nove načine držali poti, kjer „ni padca“ in kjer je „vstajenje“, če je prišlo do padca.

Ko se vse človeštvo približuje mejniku med dvema tisočletjema,

Cerkev s svoje strani z vsem občestvom verujočih in v zedinjenju z vsakim človekom dobre volje sprejema veliki izziv, vsebovan v besedah antifone o „ljudstvu, ki je padlo, pa želi vstati“: in družno se obrača k Odrešeniku ter njegovi Materi s prosečim krikom: „Pomagaj!“ Kajti Cerkev vidi — in to spričuje ta molitev — sveto Božjo Mater v Kristusovi odrešenijski skrivnosti; vidi jo globoko ukoreninjeno v zgodovino človeštva, v človekovo večno poklicanost v skladu z načrtom, ki ga je Bog v svoji previdnosti od vekomaj določil za človeka; vidi jo materinsko navzočo in udeleženo v mnogoterih in zapletenih vprašanjih, ki danes spremljajo življenje posameznikov, družin in narodov; vidi jo, kako pomaga krščanskemu ljudstvu v nenehnem boju med dobrim in zlim, da „bi ne padlo“, ali če je padlo, da „bi vstalo“.

TRIJE VZDIHI IN POL

Pridi, ljubi Sveti Duh —
da bo maše Božji Kruh
zmeraj najbolj dolgo teknil.

Pridi, Sveti Duh srcá —
da ne bo nič grdega
Jezusa izgnalo k cesti.

Pridi — kakor pride luč
k dnevu sivo-temnemu,
da se kot zaklad zasveti.

DROBEN ORKESTER

Pod stropom oblakov
in dimasto léščerbo sonca
je muha brnela
in dan je temnel.

Nekoč sem z zamahom
odslavljal žuželkin orkester —
odslej pa bo smela
igrati večer.

Poletje prihaja.
Svetloba od okna odhaja,
na steklu obstane
za muhin klavir.

Vladimir Kos

Razmišljanja o slovenski organizirani skupnosti v Argentini

Septembra 1986 je Duhovno življenje objavilo med gradivom za slovenski katoliški shod v Argentini tudi gradivo odseka za krajevne domove in druge ustanove, kjer je na kratko predstavljena organizacijska sestava naše skupnosti, njen namen in poslanstvo ter predlogi in priporočila za nadaljnje delovanje.

Ko razmišljamo o naši organizirani slovenski skupnosti, ko načrtujemo njeno delo za prihodnost, je prav, da imamo pred očmi tudi razne aktualne nevarnosti, motnje in skušnjave.

Ugotavljamo, da je zavest skupnosti med nami živa in globoka, skrbi pa nas, da ne moremo trditi, da bi bila zavest osebne odgovornosti posameznikov za življenje in rast naše skupnosti enakomerno porazdeljena.

Kar zadeva naše organizacije, je največji problem pomanjkanje vodilnih kadrov. Vedno težje je dobiti osebe, ki bi hotele prevzeti odgovorna mesta. Ni opazati upada članstva, udeležencev na prireditvah, niti ne občasnih sodelavcev. Upal bi si trditi, da jih je celó več kot pred leti. Proslave, obletnice, veselice, tombole, plesi, večerje, imajo na splošno dober finančni uspeh. A skoraj vsak občni zbor v krajevnih domovih in drugih ustanovah se v

zadnjem času znajde pred vprašanjem, kako obnavljati odbore z izkušenimi in dela pripravljenimi člani.

Problem postaja pereč. Če je kdaj biló, sedaj ni več tega, da bi si kdo prizadeval za prevzem vodilnega mesta ali ga skušal za vsako ceno obdržati. Kot redno v zdomstvu, tudi danes vodilna mesta ne prinašajo nobenih gratifikacij, ampak zahtevajo veliko žrtev, časa in denarja, idealizma in potrpljenja.

Med vzroki umikanja v zasebnost in odlaganja osebne odgovornosti je gotovo na prvem mestu življenjski materializem. A to je splošno znano dejstvo in že obrabljena fraza. Vsekakor pa bi bilo potrebno analizirati za nas v Argentini nove, konkretne oblike življenjskega materializma, med katerimi so poleg drugih na primer video-klubi, spolna revolucija, week-end hiše itd.

Če pogledamo okrog sebe, ne bo težko opaziti v naši skupnosti sledeče pojave:

— Mnogi na vodilnih mestih imajo več funkcij hkrati; tem se seveda ne morejo zadostno posvečati, pa jim skušajo nalagati kljub temu še nove obveznosti;

— imamo čez 400 univerzitetno izobraženih rojakov, od katerih

sodeluje pri delu v skupnosti le majhen odstotek;

— mnogi starejši se umikajo v zasebnost utrujeni, kdaj tudi zagrenjeni; marsikateri, ki je nameraval posvetiti svoja stara leta delu v skupnosti, z upokojitvijo pozabi na nekdanje sklepe in se zapre v udobno starost;

— med mladino je dovolj pripravljenosti za delo, a nimajo za delo v organizacijah zadostnega mentorstva in priprave.

Poglejmo odkrito in pogumno v oči tem vprašanjem. V razpravljanju o naših problemih ne bi smelo biti tabú-téme.

Med tem, ko dobiva naša skupnost iz domovine vedno več priznanj za svoje dosedanje delovanje, je med nami vse preveč radikalnih in prepričanih kritik, ki imajo kdaj prav samomorilski značaj: povzročajo zame-ro, malodušje, mrtvilo in odmik. Res pa je, da kritiko nujno potrebujemo, a ta naj bo dobronamer-na, nepristranska, neosebna, umirjena in strokovna, naj upošteva dejansko stanje in meje možnosti ter vzpodbuja k življenju.

Ko kritično obravnavamo naše ustanove, je nevarnost za dve skušnji: da vse pričakujemo od organizacij in načrtovanja ali pa bi vse razpustili, češ da nas utešnjujejo. Prvič, ne gre zaupati zgolj strukturam. Življenje presega vsako racionalizacijo. Nemo-goče je vse predvideti. Zaupajmo naravnemu redu in božji previdnosti. Drugič, res je, da organizacija oklepa, pa nas tudi va-

ruje v trenutkih slabosti. Velja stari rek: drži red in red te bo držal.

Naši slovenski skupnosti želimo vse najboljše, da bi bila čim bolj popolna. Boli nas, da ni vse takó kot naj bi po našem mnenju biló. Med sanjami in realnostjo je ogromen prepad. Na neki način bomo vedno razočarani. Karkoli bomo storili, vedno bo mogoče le-to izboljšati, nikoli pa ne bomo dosegli popolnosti. To naj bi imeli pred očmi tako tisti, ki so kar takoj zadovoljni z vsem, kar napravijo, kot tisti, ki iščejo popolnost, ki je človeku nedosegljiva; tako bodo manj razočarani.

Če nismo sami osebno dejavno vključeni v naših organizacijah, če jih gledamo in presojava le od zunaj, bomo težko prepoznali dejansko stanje v njih in meje možnega. Smo v nevarnosti, da vidimo vse narobe, vse črno. Zato naj bi bil vsak posameznik vključen na en ali drug način.

Posebno v tem letu priprav na katoliški shod Slovencev v Argentini naj bi vsak izmed nas doprinesel svoj delež, sodeloval pri razgovorih in debatah (več ljudi več ve), predvsem pa se zavedel odgovornosti za življenje naše skupnosti in slovenskega naroda.

Jure Vombergar

Kaj nam zapoved ljubezni do sovražnikov ne nalaga

Za krivico, ki mu jo je sovražnik storil, tudi kristjan sme mirno iskati zadoščenje, iskati pravico, tudi pred sodiščem. Tega mu zapoved ljubezni do sovražnikov ne prepoveduje, le da to ni s sovraštvom. Iskati pravico ne pomeni sovražiti in ne izključuje prave in urejene ljubezni do sovražnika.

Iskati in braniti svojo pravico je naravna pravica vsakega človeka, tudi kristjana, Kristusovega učenca, ki izvira iz dostojanstva človeške osebnosti. In Kristusov evangelij ne ukinja naravnih pravic človeka, ker so te tudi od Boga, vključene v dostojanstvu človeške osebnosti, ki mu jo je dal Stvarnik. Kristus ni prišel, da bi človeka v njegovih naravnih pravicah prikrajšal in mu tako škodil, ampak da bi te za varoval in človeka izpopolnil. Kristus za določene primere svetuje, da se kdaj svobodno odpove kaki svoji naravni pravici, celo osnovni svoji naravni pravici, svojemu življenju. Svobodno se svoji pravici odpovedati ne ponižuje njegovega naravnega dostojanstva, ampak iz njega izvira in človeka odlikuje. A Kristus kdaj to svetuje, nikakor pa tega ne ukazuje z zapovedjo ljubezni do sovražnikov.

Zato se tudi kristjan sme z vse-

mi dovoljenimi sredstvi braniti proti sovražniku, ki mu je storil krivico, včasih to celo mora, npr. proti obrekovanju, zaradi katerega ne more uspešno vršiti svoje službe. Če bi mu sovražnik ogrožal njegovo največjo naravno dobrino, ki je njegovo življenje, je njegova osnovna naravna pravica svoje življenje braniti. Proti sili more uporabljati silo; v „silobranu“, kadar ni nobenega drugega izhoda, silo do skrajne mere, da pade krivičnik. Življenje nedolžnega ima po osnovnem naravnem pravu prednost pred življenjem krivičnega napadavca.

Ni pa kristjan dolžan tako braniti svojega življenja in more v tem primeru svoje življenje žrtvovati, da ostane pri življenju napadavec. To je tudi velika plemenitost in posebno dobro delo, kadar kristjan sprejme to smrt, da izpolni Kristusov nasvet in sledi njegovemu zgledu.

A tako more človek ob krivičnem napadavcu žrtvovati samo svoje življenje, ne pa življenja bližnjega. Bližnjega v tem položaju more človek braniti in je to vedno veliko dobro delo ljubezni do bližnjega, ki je v veliki stiski. Pri tem se morda branivec sam postavlja v nevarnost in njega to stane življenje. Redno pa človek nima prave dolžnosti s

svojo nevarnostjo braniti življenja drugega. Bila bi to dolžnost, kadar bi bilo to mogoče, tako braniti bližnjega sorodnika: očeta ali mater, brata ali sestro, svoje otroke, ženo.

V urejeni družbi ima to dolžnost civilna oblast, ki je njeno naravno poslanstvo skrbeti za red v družbi in ščititi življenje nedolžnih proti krivičnim napadavcem, kot tudi braniti proti krivičnikom čast in premoženje državljanov. Zato je predstavnik oblasti, ki je za to postavljen, dolžan braniti nedolžnega proti krivičnemu napadavcu, kdaj celo z nevarnostjo za svoje življenje, kot je npr. v roparskem napadu, z uporabo smrtnega orožja. In koliko je danes v življenju primerov, ko policist plača zvestobo v tej službi s svojim življenjem!

Cerkev nima policije in vojske in ne nastopa s fizično silo; v skladu z naravo svojega poslanstva v zgodovini nastopa z moralno si-

lo svojega nauka in za vernike z avtoriteto svoje posebne oblasti. Po svojem bistvenem poslanstvu uči in brani pravico naravnega prava, ki je božje pravo, položeno od Stvarnika v naravo. Cerkev obsoja krivico in to vrši kot svojo dolžnost. To dela po svojih služabnikih, na prvem mestu po papežu in škofih.

Zato bo šel velik v zgodovino naš škof Rožman, ki je kot zaveden Slovenec in s polnim čutom odgovornosti, v tako težkem položaju sredi vojne od sovražnika okupiranega naroda, z vso avtoriteto slovenskega katoliškega škofa dvignil glas proti komunistični partiji v „Osvobodilni fronti“, ki je v njegovem narodu in med njegovimi verniki načrtno morila svoje politične nasprotnike, ko ni bilo oblasti, ki bi skrbela za red in proti nasilju ščitila nedolžne. V zavesti svoje dolžnosti je zato odločno in z ogorčenjem zaklical v dogajanje: Ni

vam dovoljeno! To ni storil kot politik ali diplomat, kar v tistem trenutku ni bil in ni hotel biti, ker je videl, da to ni mogoče. To je bil preroški glas škofa, ki govori v službi evangelija in brani osnovno naravno pravico nedolžnih do življenja, potrjeno z jasno božjo besedo: Ne ubijaj! Ta beseda je sveta, trajno veljavna in ne more biti ovržena. Rožmanova pravda zato ne more biti izgubljena in mu časi vedno bolj dajejo prav. Ta škofov glas odmeva danes in bo odmeval v bodočnosti v našem narodu nad masovnimi grobovi komunističnih žrtev in nad spomeniki, ki so si jih morilci postavili po slovenski zemlji. Ti grobovi, kot tudi ti spomeniki sredi naroda in množična slovenska emigracija od tistih dogodkov živeča v tujini so priče nečloveškega nastopanja komunistične revolucije in potrjujejo preroško veljavo besede velikega škofa, ki jo je spregovoril v kritičnem trenutku naše zgodovine.

Škof Rožman se z istim ni pregrešil proti ljubezni do sovražnikov. Saj je celo skušal reševati posamezne komuniste v nevarnosti pred okupatorjem. Obsojal pa je na komunistični strani in iz ljubezni do naroda vse zlo, ki je videl spočeto v Osvobodilni fronti, zgrajeni na prevari in izdajstvu nad narodom. Najprej pa je nastopil v obrambo življenja nedolžnih: zavednih Slovencev, dobrih kristjanov, ki so hoteli ostati svobodni v svoje političnem prepričanju, do katerega so imeli

vso pravico po naravnem pravu. In v urejeni ljubezni do bližnjega so mu bili ti na prvem mestu, pred vsakim morebitnim sovražnikom, ker so bili v največji stiski, neposredni nevarnosti za življenje. Ta nastop škofa Rožmana ostane za vedno njegova veličina in ne slabost; pred človeštvom, ki vsaj v načelu priznava veljavnost in svetost naravnega prava.

Prav tako glede tega velja danes: veliko dobro delo ljubezni do resnice in naravne pravice človeka, ljubezni do naroda in do nedolžnih žrtev je, odkrivati resnico, vso resnico, govoriti in pisati o njej, zlasti ker se prava resnica o tem močno ponareja. Zakaj le takó resnica zmaguje in se more uveljaviti v zgodovini; v našem primeru za boljšo bodočnost naroda, da bi zaživel v pravi svobodi, do katere ima vso pravico; in zaživel v človeškem in krščanskem dostojanstvu in plemenitosti. Za slovenske kristjane je to razkrivanje resnice tudi veliko dobro delo ljubezni do Cerkve, ki ji pripadamo in je večkrat hudo obrekovana in blatena; in dobro delo pravičnosti do škofa Rožmana in obrambe njegovega dobrega imena; odkrivanja njegove resnične vrednosti kot katoliškega škofa v trenutkih velike preskušnje našega naroda.

Se kdaj sliši: Pustimo preteklost; kar je bilo, je bilo; pozabimo; tudi sovražnike moramo ljubiti. — Morda je to rečeno kdaj iz strahu, da bi spominjanje kri-

vic iz preteklosti pri kom netilo sovraštvo proti nasprotnikom. Vendar je sklepanje v tej besedi dejansko varljivo, kot da bi zaradi ljubezni do sovražnikov moral molčati o njihovi krivici v preteklosti.

Kristusov nauk ljubezni do sovražnikov služi najvišji plemenitosti v človeku, ki ga posebej dela podobnega Bogu. A ta nauk ni dan, da bi z molkom pokrivali in ščitili laž in krivico, in tako olajšal delo krivčnikov. Tako izrabljati ta Kristusov nauk, bi bilo najgrše ponarejanje evangelija, profanacija njegovega nauka.

Oboje je potrebno, po nauku evangelija in že po naravnem čutu človeške plemenitosti: biti plemenit s sovražniki, a tudi ne molčati ob laži in krivici; resnico in pravico je tudi proti njim treba braniti. Med obojnim dejansko ni nasprotja, čeprav bi zaradi človeške slabosti kdaj čutili težavo vestno se v življenju držati obojnega. Zato mora kristjan svoje življenje vedno kontrolirati v luči evangelija.

Evangelij vedno služi le resnici, poštenju, dobroti, plemenitosti.

Franč Gnidovec

NA OBISK V DOMOVINO!

Za ohranjanje slovenstva v tujini je nemajhnega pomena živ stik z domovino. Prav bi bilo, ko bi vsak naš rojak na tujem — razen nekaj malega izjem — obiskal Slovenijo, kolikokrat največ more. Posebno velja to za tiste, ki so rojeni na tujem.

Ob obiskih naj bi se naužili vsega slovenskega, se z njim prepojili, da se bodo v tujini močnejše zavedali svoje slovenske krvi.

Naj bi imeli oči odprte za vse lepote slovenskega prostora. „O domovina, ko te je Bog ustvaril, te je blagoslovil z obema rokama... Nazadnje mu je ostalo polno perišče lepote; razsul jo je na vse štiri strani... Božja setev je pognala kal in je rodila: vzrasla so nebesa pod Triglavom. Oko, ki jih ugleda, obstane pred tem čudom božjim; srce vztrepeče od same sladkosti...“ (Cankar).

Naj bi imeli srce odprto za občutje slovenske veselosti, pristnosti, nenarejenosti in neponarejenosti.

„...In pisanih rut so vesele tvoje oči,
zdravih, rjavih lic in bisernobelega smeha.
kretenj oglatih in hoje nerodne in kmečkih zadreg;
kletve robate ušesu so tvojemu vino,
krepka primera — dala bi zanjo cekin.“ (Župančič).

Naj bi prisluhnili zvenu domače govorice. „...slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja. Iz zemlje same zveni kakor velikonočno pritrkavanje in zvezde pojo, kadar se na svoji svetli poti ustavijo ter se ozro na čudežno deželo pod seboj.“ (Cankar).

S seboj pa naj naši rojaki iz tujine prinesejo svobodno misel in svobodno besedo, duha demokracije in svobode Zahoda. (Naša luč)

Spomin in opomin

Sila spomina nas je sklicala, da v teh junijskih dneh spet obnovimo izraze svoje pietete tistim, ki so morda v najhujšem času slovenske zgodovine popadali kot žrtev za svobodo človečanskega in krščanskega oblikovanja osebno sti in za obvarovanje zdrave podobe slovenske domovine.

Dvainštirideset let je preteklo od najusodnejših dogodkov tistega časa in prav toliko časa stiska jo Slovenijo okovi enostrankarske diktature po naukih tuje učenosti. Dolga doba je to, saj presega starost mnogih med vami. Vedno manj nas je tistih, ki dogodke čustveno podoživljamo, ker smo jih sami živeli, in vedno več vas je, ki nanje gledate iz zgodovinske oddaljenosti in si postavljate vprašanje, kaj se iz zgodovine lahko učite, in morda tudi, kakšne zgodovinske projekcije razvoja se rišejo za prihodnost.

Kaj naj nas učijo spomini, ob katerih se nocoj ustavljamo? Verujemo, da smo postavljeni na ta svet ne tako, da nastanemo in izginemo, marveč za to, da v življenju iščemo osebno popolnost po volji Stvarnika in si sicer nezaslужeno zagotovimo srečo, ki ne mine. Vsem se nam je tedaj treba prizadevati za osebno rast, za oblikovanje značaja. Pri tem prizadevanju nam pomagajo nagibi, ki jih iščemo z razumom in sr-

cem, podpirajo pa nas tudi pomočki, ki jih najdemo v zunanjih priložnostih za dobro in v odvrčanju od zlega. Predvsem so taki pomočki zgledi, ki so nam blizu.

Pred seboj imamo zdaj sliko slovenskih bojnikov, ki so se uprli komunističnemu vsiljevanju materialističnega pojmovanja človeka in zgodovine in protinaravne ureditve družbe. K nastopu jih je vzpodbujalo skupno teženje po duhovni svobodi in po veljavi načel, po katerih se družbi zagotavlja splošna blaginja, da se morejo v njej prosto razvijati vsi njeni udje. Ker so bili tako kot vsi ljudje podvrženi človeškim preizkušnjam, ne bomo vsakogar od njih v katerem koli trenutku postavljali za zgled krščanske popolnosti. Vendar je za nas neizpodbitno, da je bil njihov temeljni nagib pravičen, in sodimo, da je bilo tudi njihovo ravnanje v splošnem vzorno.

V čem nam osebno lahko sveti njihov vzor? V teh naših časih, v katerih se nam vsiljivo ponuja lahko uživanje zunanjih ugodij in udobnosti, smo v skušnjavah, da zaidemo v sebično zasebnost, v brezbržnost za razvoj javnega življenja, uveljavljanje pravega mišljenja in utrjevanje zdrave moralnosti. Čut odgovornosti za druge vedno bolj slabi in ljubezen do bližnjega je v okolju skoraj

nepoznan pojem. Naše tedanje branivce je vodila visoka domovinska ljubezen. Pojem domovine jim ni bil abstraktna ideja, za katero bi se hoteli žrtvovati po ukazih kakega trenutnega vodje ali partije. Domovina sta jim bila oče in mati, bratje in sestre po krvi in duhu, domačija in dežela, z naravnimi darovi in davnimi izročili. Domovina jim je bila pesem in vriskanje v mladih sončnih dneh, dragocenost, ki so jo fantove moči jemale v varstvo, kres goreče ljubezni, ki je segal do neba po moči in po usmerjenosti. Toliko je bila slovenska domovina njihova, da so zanjo šli v boj in so zanjo dali zadnjo kapljo svojega srca. Za srečen dom svobodnega slovenskega človeka, ki naj bi si prosto volil vero in postave, so stopili skupaj, zbrali moči za trd udar pa s tem ponudili svoje življenje in tvegali tudi dobro ime pred svetovno javnostjo. Nič mešetarjenja s polovičarstvom ni bilo pri njih, nič opreznega sredinstva pa tudi ne idejne praznine, kot je bila pri tistih, ki so se udinjali svetovnemu proletariatu, sovjetski domovini in kavkaškemu velikemu očetu. Samo resnična ljubezen do konkretne slovenske domovine jih je priganjala in so to tudi pred okupatorjem, ki mu niso služili, neprestano zagotavljali in izkazovali.

Naši bojevniki nam potem kažejo, kako se je treba upirati zlu. Ljubezen do bližnjega pomeni nekaterim samo blago čustvo, nag-

njenje k spregledovanju vseh napak, k naivnemu zaupanju, da bo dobro končno samo zmagalo. Zlo je treba imenovati s pravo besedo in se mu upreti, če le naš odpor ne bi povzročil še hujšega zla. Na Slovenskem se je novi nauk prikazoval v dveh podobah, najprej kot osvoboditelj naroda od tujege gospodstva in rešitelj ljudstva od družbenih krivic, potem pa kot počelo oblasti, ki ne trpi nobenega ugovora ali drugačnih ponudb. Nastopal je tedaj s prevaro in nasiljem in proti temu dvoličnemu zlu je bilo treba v boj. Proti prevari se je vodila uspešna pojasnjevalna akcija, proti nasilju je moralo spregovoriti orožje. Na obeh področjih je bil boj oster, z naše strani sicer neoseben, a do zla neizprosno. Pogled na tedanje dogodke in razmere nam je v prid danes, ko za mnoge sploh ni več moralnega zla, ko je vse le špekulativen račun, ljubosumno varovanje pravic brez misli na dolžnosti in ko je greh pojem preživele preteklosti. Ko so se slovenski ljudje uprli revolucionarnemu nastopu svetovnega komunizma, so šli neposredno res v obrambo naravnih dobrin lastnega življenja in osebnega imetja, a so jim bile te dobrine ogrožene zato, ker so njih nosivci sprejemali krščansko pojmovanje življenja in gledali v novem nauku najhujšo zmoto in največjo nevarnost vseh časov. Z obrambo naravnih dobrin so hoteli obvarovati naravni red, ki ga je komunistična revolucija grozila po-

teptati. Ogledujemo se tudi danes ob tem, spregledujemo prevare te zmote in drugih zmot in jim pogumno glejmo v oči! Danes morda tudi okrog nas marksistična zmot nastopa z drugačnimi metodami, kot je v Sloveniji pred štirimi desetletji. Zdaj velja taktika neopaznega vtihotapljanja nove miselnosti, postopne infiltracije v vsa področja javnega življenja in prevzemanja vodstvenih mest z masko demokratičnosti in svobodoljubnosti. Namesto nasilne revolucije naj se po tej poti doseže cilj v razkristjanjeno, razduhovljeno družbo, v kateri bo tudi človek nujno razosebljen. Slovenci se po pravici ponasamo, da smo med drugo svetovno vojno prvi prepoznali nakane svetovnega ko-

munizma in se mu uprli. Mi v svobodi tudi danes in v prihodnosti nočemo upravljati te časti. Zlo nas ne bo premamilo, saj imamo jasen nauk in bleščeče zglede iz svoje zgodovine.

Še drugih nagibov lahko nabereмо iz zgledov pri tistih, ki jih obžalujemo kot narodne žrtve in slavimo kot junake. Poglejmo jih še na njihovi zadnji poti! Ko jih občudujemo kot junake v boju, so nam lahko tudi zgled v sprejemanju usode iz božjih rok. Danes lahko psihološko preučujemo ravnanje razoroženih vrnjencev, morda kdo sodi, da je bilo preveč trpno, saj se jih je le malo izmaknilo nalaganju na transporte ali se rešilo z njih. Drugi lahko to razlagajo s pretiranim čutom tovarništva ali s kolektivno psihozo v duševni pobitosti po strašnem razočaranju zaradi izdajske izročitve. Če na ravnanje vrnjenih gledamo z verskega vidika, pa moramo ugotoviti, da je v splošnem vladalo dostojanstveno zadržanje vdanosti v božjo voljo. Kot pričajo redki, ki so se rešili, je bilo v tisti človeški najnižji neobgljenosti slišati samo molitve in tudi izraze odpuščanja mučiteljem. Kolikor se je kdo približal svojim rabljem, je bilo največ s prošnjo za usmiljenje. Ni pa bilo glasu o tem, da bi se kdo zavestno odrekel svojemu prostovoljskemu vojaškemu svojstvu in idejni pripadnosti ali celo ne verskemu prepričanju. Tisti, ki so popadali v junijskih dneh leta 1945 ali že prej v dogodkih po Turjaku, v

Grčaricah, po kočevskem procesu in drugje, se po pravici v mnogih primerih smejo imeti za prave verske mučence. Trdno smemo zaupati, da bo njihova kri nekoč seme novih kristjanov, ki bodo dvignili slovensko domovino iz razdejanja npravnega razvrata in miselne neorientiranosti v svobodno družbo zdravih osebnosti in srečnih ljudi, tudi nam, njenim raztresenim sinovom in hčeram in njihovim potomcem, v veselje, zadoščenje in ponos.

Tako imamo torej vsi osebne nagibe, da se ogledujemo ob zgledih tleh, ki so odšli pred nami, zato obujamo nanje svetel spomin. Na družbeni ravni pa se ta spomin obrne v opomin. Zločin, katerega pošastnost je težko v celem dojeti, je zasekal v moralno zavest slovenskega sveta tako globoko rano, da je čas ne more zaceliti. Vsak prestopok družbene norme je ne samo krivica do tistega, ki utrpel neposredno škodo, ampak je pregrešek proti družbenemu redu in oškodovanje splošnega zaupanja v družbo. Zato družba proti zločinu reagira s kaznijo, ki jo naloži tudi, če zasebni oškodovanec zločincu odpusti in noče, da bi bil kaznovan, razen če gre za najbolj intimna področja zasebnega življenja. Zločin sproži v družbi moralno silo, ki se ne dá utajiti, zato se nam množični pomor vedno povrača v spomin in prihaja tudi v Sloveniji z vse večjo silo in zavest posebno mlajših rodov. Krivično prelita kri se nikoli ne izteče v prazno, vrača se

v spomin in kliče k pravičnemu zadoščenju.

Toda ali ni klicanje v spomin odpiranje starih ran, vzbujanje sovražnosti in ovira za pomirjenje in spravo?

Da, stare rane je včasih treba odpirati. Čas res celi rane, a le tedaj, kadar se negujejo, drugače se okužijo, postanejo rakaste in zastrupljajo ves organizem. Našo narodno rano so hoteli utajiti, prekrili so jo s pokrovom pozabe, zato se ni zacelila, boli in povzroča zaskrbljenost. Kakšno bo zdravilo in kdaj se bo uporabilo, bo pokazala prihodnost. Za nas je to nepreklicna zahteva in prav smisel našega skupnostnega bivanja.

Kot kristjani smo se ves čas odpovedovali zasebnemu povračanju zla z zlom. Zavedamo se, da imamo brezpogojno dolžnost odpustčati svojim nasprotnikom in jim želeti dobro. Ob tem pa tudi vemo, da naše odpustčanje ne sme biti tako, kot da bi zla sploh ne bilo. Gotovo moramo pospeševati duha spravljivosti, a pomirjenje in sprava je dolžnost le tedaj, če je tudi na drugi strani dobra volja, da preneha krivica in nasilje in se vzpostavi pravičen odnos. Z zmotno, prevaro in nasiljem sploh ne more biti pomirjenja, z ljudmi pa le tedaj, če so v zmoti v dobri veri in to izkažejo s tem, da se stvarno odpovedo odprti laži in nasilju. Zato z jedrom komunistične zmote za nas načelno ne more biti nobene idejne kombinacije, s komunistično partijo pa nobene sprave in pomirjenja, vsaj

dokler ima oblast ali teži po izključni oblasti.

Ker pa Bog noče smrti prav nobenega grešnika, marveč da se spokori in živi, tudi mi ne obupujemo nad nikomer, najmanj še nad vso narodno skupnostjo. Kot želimo sebi pravega spoznanja dobrega in stanovitnosti v dobrem, tako želimo tudi tistim, ki so nam kdaj storili hudo ali zdaj uklepajo narodno skupnost v duhovno in civilno utesnjenost, tega najvišjega dobrega, da spoznajo svojo zmoto in se nagnejo k uveljavljanju splošne pravičnosti.

Do tedaj pa ostajamo trdno na svojih položajih, a ne samo tako, da se vanje obrambno ukopavamo, ampak da z njih z aktivnimi nastopi pomoremo, da se pospeši razvoj v Sloveniji, kateri danes mnoge zelo preseneča. Intelektualne kroge in mladi rod prevzema kritičen duh pred današnjo stvarnostjo, pregledujejo pretekle dogodke in odkrivajo miselne te-

melje in resnične namene tega, kar imenujejo narodnoosvobodilni boj. Zaupamo, da bo kmalu odkrita in bo prišla v zavest vzročna zveza med miselno podlago revolucije in njenimi nasledki in se pokazala pot iz današnjega družbenega stanja v drugačno prihodnost. Naša pomoč miselnemu in razpoloženjskemu razvoju naj bo zdomska osvobodilna akcija z odkrivanjem zgodovinske resnice, s prikazovanjem nevzdržnosti današnjega stanja, s prebujanjem težnje po vsestranski osebni svobodi in tudi narodni neodvisnosti in s prikazovanjem novih poti.

Pri tem prizadevanju se ohranjamo v duhovnem občestvu s tistimi, ki se jih danes spominjamo in verujemo, da je mnogo od njih med svetimi. Na vse pa mislimo s hvaležnim spominom, nam v osebno vzpodbudo, narodni skupnosti pa v novo upanje!

Na spominski proslavi
v Slomškovem domu 27. VI. 87)

Beseda — beseda materina, beseda slovenska! V otroška srčeca so nam jo položile matere in z njo vso svojo neizmerno ljubezen in dobroto.

Po njej vstanejo pred nami stoletja naše zgodovine — tradicije, doba zmagoslavja, borb, porazov in zopetnega dviga in rasti. V njej je pesem hvalnica — hvalnica zemlji, ki nas je napajala s prvo sladkostjo, v njej je zakladnica mladostnih sanj, spomenik preteklosti, ogenj sedanjosti in plamen upanja za jutrišnji dan. V slovenski besedi je visoka pesem, ki doni in odmeva čez vse celine zemlje in nas združuje v slovensko družino brez meja...

Dvigni se, zapoj beseda slovenska, z njo bodo zvene le v brezmejnost strune naših src!

Jože Krivec

Ob 50 - letnici smrti škofa Antona Bonaventure Jegliča

**Rojen 29. maja 1850 v Begunjah na Gorenjskem, umrl 2. julija 1937
v Stični.**

Naš kmet nam je po božjem načrtu dal može, ki so na odločilnih križpotjih naše zgodovine poosebili in podoživeli vso narodovo problematiko, kladivarji in klicarji, ki so nam na podlagi verskega in narodnega izročila odkrili nova obzorja.

Nadškof Jeglič je bil kmet, kmet svobodnjak: gorenjskim goram se je iz bokov izvil: dober kot domač kruh, žilav kot jesen v bregu, svoboden ko gams — kremen, ki je trd, pa rodi iskre, luč in ogenj; veren, preprost in globok, brez hrupa, pod varstvom Matere iz Brezij.

Rojen je bil nekako z Družbo sv. Mohorja, dve leti po spomladu narodov, ko so uvedli slovenščino v ljudske šole. V šole je šel, ko je bil Janežičev „Slovenski glasnik“ eno leto star, ko je Slomšek prestavil sedež lavantinske škofije v Maribor in so začele delovati čitalnice. Mariborski program, t. j. združitev vseh slovenskih dežel v samoupravno pokrajino, ga je našel v peti šoli, maturiral je v navdušenju prvih narodnih taborov. Za duhovski poklic se je odločil šele po hudem notranjem boju na Brezjah, a odločil se je zares, za vedno: „Duho-

ven bom, po svojem lastnem prepričanju; hočem biti duhoven, vnet...!“ Obljubo je držal 68 let! — Novo mašo je pel l. 1873, ki je rojstno leto „Slovenca“. Na Dunaju, kjer je doktoriral, in po drugih univerzah, se je razgledal po takratnem evropskem svetu. Prišel je tudi ad limina Apostolorum in vzljubil posebno rimske bazilike. Kot bogoslovni profesor je sodeloval pri mladem katoliškem gibanju, pisal posvestice in članke — a vse to je bilo premalo za njegovo gorečno in silno naravo. Ko je vrgel Mahnič „v slovenski kaos bakljo načelnega boja,“ je bil Jeglič že dve leti v Sarajevu, po imenu kanonik, v resnici pa misijonar: 17 let garanja na prižnici, v spovednici, v pisarni, na misijonskih potovanjih, v pisanju člankov in knjig v hrvaščini. Takrat je železni Gorenjec pojeklenel. — Doma so med tem odprli Cirilovo tiskarno v Mariboru in gledališče v Ljubljani, izdajali „Rimskega katolika“ in pripravili prvi katoliški shod v Ljubljani, ki je za Ivana Prijatelja „osnovno dejstvo v slovenski sodobni zgodovini“. Škof Missia je ob svojem imenovanju za goriškega nadškofa predlagal cesarju za

svojega naslednika Jegliča, ki je bil leto poprej imenovan za siuntskega naslovnega škofa. Papež je predlog potrdil; 22. maja 1898 je bil Jeglič ustoličen za ljubljanskega škofa, torej za najvišjo cerkveno in narodno avtoriteto.

Veliki časi so zahtevali velikega moža. — Slovenski narod je šel proti odločilni prelomnici v svoji tisočletni zgodovini. Jegličovo več kot tridesetletno škofovsko delo je naravnost ogromno. Mnoge njegove stvaritve so pravo življenjsko delo — vsaka bi zahtevala celo življenje celega moža.

Kot škof je organiziral versko življenje: pripravil 4 sinode, pospeševal Marijine družbe in dru-

ge verske dejavnosti in pobožnosti, pisal skrbna pastirska pisma, petkrat prehodil škofijo. Podpiral je idejno borbo katoliškega gibanja, zgradil prvo slovensko gimnazijo Zavod sv. Stanislava v št. Vidu, ki je bil takrat med prvimi v Evropi, podpiral je izdajanje slovenskih učnih knjig, ustanovil je Orle in ves živel za mladino, da je še sam ostal vedno mlad — pisal je članke in knjige, za vernike in za svoje duhovnike, pri vsem tem pa imel neprestano na hrbtu šovinistično gonjo takratnih avstrijskih vlad in bil je velik Slomškov naslednik v borbi za slovensko šolo. Na Dunaju so se otepali, spletkarili in grozili — a razvoj je šel naprej z usodno neizbežnostjo. Absolutna večina v kranjskem deželnem zboru l. 1908, narodni tabori, porast slovenske narodne zavesti in samoupravnih teženj so našle izraz v Šušteršičevem načrtu in predlogu za trializem. Časi so zoreli. Prva leta svetovne vojne so vprašanje le odložila. Z avstrijskim vojaškim polomom smo dobili v roke neslutene možnosti — Jeglič je razumel in je prvi podpisal Krekovo majniško deklaracijo: za vlado je postal veleizdajalec. Vedel je: Če zmaga Avstrija, bom ob mitro. Pa njemu ni šlo za mitro, ne za človeško sodbo. Zato je pred cesarjem, ki ga je klical na odgovor, po svoji navadi v takih primerih le nekaj zamomljal, se obrnil in odšel. Predsednik Hussarek mu je kot Mahniču zagrozil, da ga bo strl z vso državno močjo.

Toda kmalu potem je dr. Korošec izgovoril usodni: „Majestet, zuspášt!“ in Jeglič je pozdravil in obenem opomnil Jugoslavijo: „Pozdravljam Jugoslavijo!... Ako pa bodo njeni voditelji vladali brez Boga, ako ne bodo gledali, da bi bili pravični, potem gorje naši Jugoslaviji!“

V Jugoslaviji se je vrgel na duhovno obnovo svojega ljudstva. Oživil je organizacije, skrbel posebno za Orle in delavce. Veličastni peti katoliški shod l. 1925 je bil pravi triumf slovenskega katolicizma. Sredi tistih urejenih, navdušenih množic je bil sivolasi Jeglič res vladika, knez in škof, voditelj in pastir. Njegovo poslanstvo je bilo v glavnem končano. Izvršil je, kar mu je Bog naložil, izvršil zvesto in dosledno. Dvakrat je narodu kronal slovesno Marijo za Kraljico Slovencev, prvič na Brezjah 1908 in drugič v Lemontu 1927, in s tem opravil morda najbolj pomenljivo dejanje.

Potem se je umaknil v Gornji Grad in Stično, tam do 7 ur na dan molil za svoje ljudstvo, obljubil, da bo še tam zgoraj delal za svoj narod, zrasel med nami v Celju kot še nikoli v vidca in pre-roka, odšel spet v svojo samoto, kjer ga je za praznik svojega Obiskanja Marija popeljala na zadnjo pot.

Jeglič je bil velik kot človek: bistroviden, izobražen, razgledan, kremenit značaj, silen delavec; vedno „pokoncu mož“!

Bil je velik kot škof in dušni

pastir: spovednik, pridigar, pisatelj;

bil je velik kot kulturni organizator in mecen;

bil je velik kot duhovni, verski in narodni voditelj slovenskega ljudstva!

Jeglič je bil velik, ker je v velikih časih zavzemal visoko mesto, Jeglič je bil velik, ker je soustvarjal velike čase in dejansko določal slovensko usodo. Trenutno nam je časovno še preblizu, da bi lahko objektivno presodili njegovo veličino. In ta njegova veličina, njegov pomen na verskem, dušnopastirskem, kulturnem, političnem in narodnostnem poprišču, izhaja iz ene bistvene točke, iz tiste njegove daljnovidnosti, ki daje vsemu njegovemu delu poseben pomen, poseben sijaj; Jeglič je spoznal, da se je takrat pričel bistveni proces slovenske moderne zgodovine, prehod iz ljudstva v narod. Jeglič je to razumel in z njemu lastno odločnostjo uravnal v to smer vse narodove sile, vse njegovo hotenje in dejanje. —

Jeglič ni bil politikant; vendar pa pri vsem tem ni postal enostranski, oskosrčen; pred očmi je imel kot zadnji cilj vedno le dušni blagor svojih vernikov in vseh Slovencev!

Jeglič ni bil šovinist. Sedemnajst svojih najboljših let je daroval Hrvatom. Ko se je boril za naše narodne pravice, je šel njegov pogled vse dalje, vse bolj na široko, že preko slovenskih, jugoslovanskih in slovanskih mej: boril se je za človeka, za njegovo

pravico in njegovo zveličanje in boril se je iz ljubezni: „Nikdar ne zdihujste, da je preveč dela! Ljubezen do Boga in do bližnjega premore vse, žrtvuje in premaga vse; njej ni nobeno delo preveč, njej ni nikdar dela dovolj. Kdor zdihuje pod težo naloženega bremena, njemu manjka ljubezni...“

Nadškof Jeglič je imel brez dvoma svoje nepopolnosti. Njegova silna narava mu je delala večkrat težave. Vendar v naši zgo-

dovini bo za vedno:

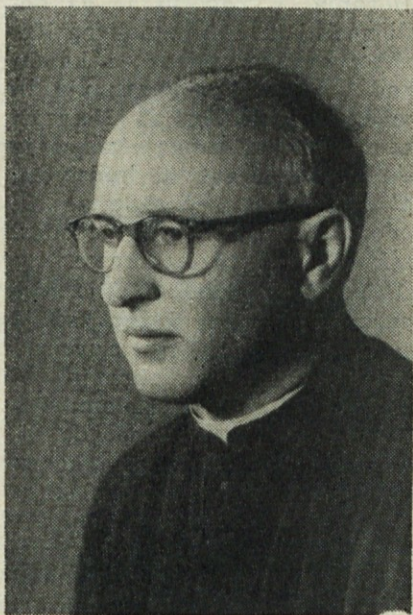
Škof katoliških shodov,
škof majniške deklaracije,
škof Šent Vida in slovenske univerze,
knez, ki nam je kronal Marijo za Kraljico,
videc in prerok v Celju,
vladika — knez in škof,
vzor in kažipot v novo bodočnost, ko bo Bog po Mariji premagal hudobijo naših dni!

R. V.

Spomin na g. Janeza Kalana ob 20 - letnici njegove smrti

Te dni poteka dvajset let, odkar nas je gospod Janez za vedno zapustil. Namrdnil bi se, ko bi bral te vrstice, pa jih bomo vseeno napisali, tako za spomin in pa v dokaz, da prijateljstvo veže tudi preko groba.

Gospod Janez je bil mehka duša in je vse življenje trpel domotožje, takega kot mi vsi in še bolj. Nekoč nam je pravil, da se je začelo njegovo begunstvo, ko so ga kot dečka poslali od doma študirat v Št. Vid, v latinske šole. Ta njegov dom, rojstni dom, kamor se je vse življenje vračal, dejansko ali pa samo v spominu, je bil pri Šoštarčku v Puštalu pod Hribcem. Le Poljanska Sora loči Puštal od starodavne Škofje Loke. Oče mu je padel v prvi svetovni vojni. Sam ni nikdar mogel

prav razumeti, kako je mati preživljala številno družino (šest otrok). Kot študent je bil vsa leta odličnjak in prav kmalu mu je v srcu zrastle hrepenenje po duhovništvu. „Moje duhovništvo ni materina želja, mogoče materina molitev, toda priboriti sem si ga moral sam,“ je nekoč zaupal. Leta 1932, štiriindvajset let star, je bil posvečen za mašnika. Prvo službeno mesto je bilo šent Janž na Dolenjskem, kjer je petnajst let popreje omahnil dr. Janez Evangelist Krek. Kmalu je bil prestavljen v Zagorje. Kar pipica se mu je tresla v ustih, ko je pripovedoval o ostrih debatah z zagorskimi komunisti in kako je spoznal in se prepričal, da s komunisti ni mogoče nobenega sodelovanja. V Zagorju so ga dobili nacisti in ga pregnali na Hrvaško, odkoder pa se je kmalu vrnil v šmarje pri Grosuplju in končno v Cerknico na Notranjskem. Njegovo romanje pa se je šele začelo. S svojim ljudstvom, kot so to delali že stoletja naši Čedermaci in plebanoši, je odšel preko Spittala v Argentino.

Prišel je v Ramos Mejijo, slovensko Ljubljano. Takrat se je začel v Ramos Mejiji slovenski šolski tečaj. Kakšna skrb in bolečina je bil gospodu Kalanu! Sedel se je z njim od zavoda do zavoda. Ko so mu na enem koncu pokazali vrata, je že trkal drugod. Ko so že vsi drugi obupali, je on šele začel. Po tolikem seljenju sem in tja, je končno le dal iz sebe na eni izmed številnih šej

šolskega odbora: kaj, ko bi šli na svoje! Dajmo, sezidajmo kaj, za naše otroke, za nas, da bomo končno le doma! Tako se je začelo. Kako težko je bilo hoditi od vrat do vrat in zbirati tiste prve vinarje, ko mnogo naših ljudi še lastne strehe ni imelo. Pa je g. Janez zastavil svojo besedo in je šlo. Tako je bilo kupljeno prvo zemljišče, hiša, bili smo na svojem. Zrastel je Slomškov dom v Ramos Mejiji. Samo še doma, pod Hribcem, bi bil srečnejši kot v tisti starinski zgradbi ob toplem kaminu. Toka kmalu so bili prostori premajhni. Mislili smo na novo. Kdo se ne spominja tistih neskončnih sej, pozno v noč, ko je bilo deset ljudi in sto mnenj. Glave so se razvnele, glasovi so bili vse bolj odločni, vse je kazalo, da bo prišlo do resnega prepira. Pa je vstal g. Janez, mirno vzel pipico iz ust in povedal svojo tehtno, moško besedo. Vse je umolknilo, vse posedlo; naslednji teden so na stavbišču že zapele lopate in krampi. Tako je g. Janez Kalan doživel svoj veliki dan: blagoslovitev novega Slomškovega doma. S kakšnim veseljem je ogledoval samo njemu pripravljeno sobico! Njegov drugi dom, kot ga je imenoval. Nikoli ni stanoval v njem.

Gospod Janez pa ni bil samo velik Slovenec, bil je predvsem duhovnik. Pečat premišljenega, izbojevanega, izmoljenega duhovništva je nosil do svoje smrti, kot dobrega pastirja ga je skrbelo za vsako ovco. Kolikokrat smo čuti-

li, kako globoko je doživljal odgovornost za ramoško čredico. Kar je bilo takrat tu v argentinskem svetu nekaj nezaslišanega, je Kalan, duhovnik, opravljal. Ni bilo skoraj slovenske hiše v ramoški in sanhuški srenji, da je ne bi Kalan z neizbežno pipo v ustih in usnjeno kapo na glavi vsaj nekajkrat letno obiskal, pa naj je bil urnik pravi ali ne, zgodaj jutraj ali pa že kar precej pozno zvečer. Kako je tolažil, kako svetoval, kako reševal, prav duše reševal, kako je končno tu-

di gmotno pomagal! Samo on in Bog sta vedela, koliko družinskih domov je zrastle tudi z njegovo pomočjo.

10. avgusta 1967 je odšel, pre-zgodaj, premlad. Ni napisal oporo-ke, čeprav je pisal veliko v na-še liste in revije in obljubljal, da bo še več, ko bo stanoval v so-bici v Domu. Toda vsi vemo, kak-šna bi bila oporo-ka g. Janeza, dobrega dušnega pastirja, očeta in prijatelja: „Fantje, skupaj dr-žite, pa bo šlo!“ Samo to.

Marjan Schiffrer

ANTON NADRAH

KAKO Z MAŠNO DARITVIJO SODELOVATI?

OČENAŠ

**V očenašu kot božji otroci
molimo k Očetu z besedami
Sina.**

V obhajilni obred uvaja in pravzaprav že k njemu spada mo-litev očenaša, ki so ga med sv. mašo, kakor kaže, molili vsaj že v 3. stoletju. V starodavnosti so poznali dve razlagi, zakaj je oče-naš prišel v obhajilni obred in

sploh v mašno daritev. V očenašu prosimo za vsakdanji kruh, ki je predvsem evharistija (Sv. Ciril Jeruzalemski, sv. Ambrož), pro-simo pa tudi za odpušcanje gre-hov, kar je zelo primerno pred pre-jemom evharističnega Kristusa

(Sv. Avguštin). Dobri sta obe razlagi, po mnenju današnjih strokovnjakov pa moremo iti še širše in globlje.

Lojze moli očenaš vedno pred zajtrkom, kosilom in večerjo. Zelo primerno se mu zdi, da ga moli tudi pred najvzvišenejšo večerjo, pred Gospodovo večerjo. Prav domače mu je tedaj pri srcu. Tista domačnost, ki jo ustvarja očenaš pri domačih obedih, dobi v mašni daritvi posebno barvitost, ki je nima nikjer drugje. Prav tako očenaševa bogata vsebina nikjer drugje ne pride tako do izraza. Očenaš je molitev Jezusovih učencev. Ponovno smo zbrani okrog svojega Učitelja, v njegovi šoli molitve.

Čeprav je Lojze že precej prodrl v globine Gospodove molitve, se zaveda, da je še vedno učenec. Pogosto mu v zvezi z očenašem prihaja na misel, kako so učenci prosili Jezusa: „Gospod, nauči nas moliti.“ Tudi sam se večkrat pridruži tej prošnji. Najodličnejša molitev v najodličnejšem bogoslužju postaja za Lojzeta tudi najljubša molitev. Vedno bolj spoznavi, da očenaš v mašni daritvi ni samo zaradi prošnje za vsakdanji kruh in prošnje za odpuščanje naših dolgov. Pri mašni daritvi se na najvišji način uresničujejo vse očenaševe prošnje. Prvi del očenaša nekako povzema evharistično molitev in sploh daritveni del maše, drugi del pa vernike usmerja in neposredno pripravlja na sv. obhajilo, ki je najpopolnejša deležnost pri darit-

vi. Tertulijan je celo zapisal, da je očenaš povzetek vsega evangelija. V očenašu kot božji otroci molimo k Očetu z besedami Sina.

Oče naš, ki si v nebesih. Nikjer se Bog tako ne razodeva kot naš Oče kakor ravno pri mašni daritvi. Kot ena družina smo skupaj z Jezusom, našim starejšim Bratom, zbrani ob svojem Očetu, v njegovi hiši, na njegovi gostiji. Nikjer nam Oče ne kaže tako velike ljubezni do nas, svojih otrok, kakor ravno pri Gospodovi večerji, kjer nam daje svojega učlovečenega Sina, svojega edinca, v hrano in pijačo. To še bolje razumemo, če upoštevamo, da nas mašna daritev na neki skrivnostni način približa kalvarijskemu dogodku, ki ni samo višek Sinove, marveč tudi Očetove ljubezni do nas. Tisto, kar se je izvršilo na veliki petek na Kalvariji, na zakramentalni način po mašni daritvi traja skozi vse čase.

Posvečeno bodi tvoje ime. Oče je cilj vsega stvarstva in vsake posamezne stvari, posebej vsakega človeka. Lojze se zaveda, da moramo biti vsi nanj naravnani, z njim povezani v eno skupnost, njega častiti in ga tako posvečati. Najbolj posvečujemo Očetovo ime, Očeta samega, če mu pri maši darujemo njegovega Sina in z njim sami sebe. Pri mašni daritvi se na najpopolnejši način uresničuje tisto, zaradi česar je Jezus prišel na svet. Kristus pri njej zedinja svoje brate in sestre in nas vodi k nebeškemu Očetu, v njegovo skupnost.

Pridi k nam tvoje kraljestvo. Zadnji cilj našega prizadevanja je božje kraljestvo, ki je tu na zemlji uresničeno šele na začetni način, v kali. Šele ob drugem Kristusovem prihodu bo nastopilo v polnosti. Lojze ob tej prošnji misli že na končno dovršitev vsega stvarstva v Kristusu. Vendar to božje kraljestvo prihaja na začetni način že zdaj, v prvi vrsti po mašni daritvi.

Zgodi se tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji. Kjer gre za božje kraljestvo, tam gre tudi za izpolnjevanje božje volje, božjih načrtov. Bog je ljubezen. Njegova volja je ljubezen. Izpolnjevanje božje volje je predvsem

življenje v ljubezni do Boga in do bližnjega. Mašna daritev v besednem in evharističnem bogoslužju razkriva to božjo voljo in daje za njeno izpolnjevanje tudi največ moči. Kdor iz sv. maše živi, živi po božji volji. V tej prošnji očenaša se na zgoščen način izraža tisto, kar je tudi eden od ciljev mašne daritve in je geslo našega gospoda metropolita: Božjo voljo spolnjevati. Bog nam po mašni daritvi najbolj priskoči na pomoč, kajti brez njegove pomoči nismo zmožni izpolnjevati njegovo voljo.

Daj nam danes naš vsakdanji kruh. Mašna daritev je povezana z našim vsakdanjim življenjem, tudi z našo vsakdanjo hrano in pijačo. Sredi sv. maše prosimo za vsakdanji kruh, za vse tisto, kar potrebujemo za svoje življenje. Naš duhovni vsakdanji kruh pa je tudi evharistija. Med kruhom in evharistijo je tesna povezanost, saj brez kruha ni evharistije. Pšenični kruh se spremeni v Kristusovo telo. Ko prosimo za vsakdanji kruh, prosimo za tiste, ki so lačni, in za tiste, ki so preveč siti, da bi znali od svojega preobilja deliti tistim, ki nimajo. Lojze se večkrat vpraša, ali ne stori premalo za tiste v Aziji, Afriki, ki tudi prosijo za vsakdanji kruh, a ga ne dobijo. Bog deli svoje darove po ljudeh. In če ti odpovedo...? V tej mašni prošnji posredno prosimo tudi za to, da bi nikdar ne zmanjkalo delivcev božjega kruha, posvečevalcev kruha v Kristusovo telo.

In odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom. Ta prošnja je še posebej povezana z našim življenjem. Stalno potrebujemo božjega odpuščenja. Jezus je vnaprej videl vse naše padce in polomije. Veliko zagotavljamo Bogu: svojim dolžnikom odpuščamo. Vsak iz svojega izkustva ve, kako je to težko. Lojze, ki se resnično trudi za krščansko življenje, večinoma nima komu odpustiti. Bolj gleda na svoje napake kakor na napake bližnjega. Če pride s kom kaj navzkriž, preišče najprej, ali je sam kriv. Kadar pa mora priznati, da je bližnji njegov dolžnik, mu že na začetku maše iz srca odpusti. Večkrat pa se tega spomni tudi pri tej prošnji. Moliti to prošnjo in ne odpustiti svojim, dolžnikom, to je zlagano krščanstvo.

In ne vpelji nas v skušnjava. Ne gre za to, da bi nam Bog odvezl vse skušnjave. Večkrat so za nas skušnjave pot do popolnosti. Če ne bi imeli skušnjav, bi se uspavali. Skušnjave nas ohranjajo v ponižnosti in v proseči molitvi za božjo pomoč. Če je bil celo naš Učitelj skušan, ne moremo mi, njegovi učenci, iti po drugi poti. Prosimo, da bi nam dal Bog moči v skušnjavah, da ne bi podlegli. Prosimo, da bi nam bile oblike preskušanj v korist, da bi iz njih izšli kot zmagovalci. V preizkušnjah mnogi podležejo. Evharistija nam odpušča male grehe in posredno, ko nas pripravlja na obuditev popolnega kesanja, tudi smrtne (čeprav ostane dol-

žnost, da se jih redno v posamični spovedi pred prejemom sv. obhajila spovemo). Utrjuje nas v dobrem, da smo v skušnjavah močnejši. Tako ta prošnja očenaša izraža tisto, v kar je usmerjena celotna mašna daritev. Tudi tu gre za izpolnjevanje božje volje, za prihod božjega kraljestva, za posvečevanje Očetovega imena. Tako se druga v drugo preliva.

Temveč reši nas hudega. Dostikrat ne vemo, kaj je za nas hudo, kaj dobro. Lojze zato prepušča Bogu, da ga po svoji uvidevnosti rešuje vsega hudega. Gотовo je takšno hudo greh in kar je z njim v najtesnejši zvezi. Tako hudo je tudi začetnik vsega hudega, hudič. V polnosti bomo vsega hudega rešeni šele takrat, ko bomo na cilju pri Bogu. Bog po mašni daritvi zelo učinkovito posega v naše življenje in nas odrešuje s tem, da nam naklanja sadove enkratne kalvarijske daritve. Tako tudi ta zadnja očenaševa prošnja izraža srčiko našega krščanskega življenja: izpolnjevanje božje volje, hojo za Kristusom, ki je sam hodil za Očetom. Biti rešen hudega pomeni iziti kot zmagovalec iz skušnjav in preizkušenj, živeti vsaj brez večjih grehov, imeti dovolj vsakdanjega, predvsem božjega kruha, zvesto izpolnjevati božjo voljo, biti v božjem kraljestvu, posvečevati Očetovo ime, biti v prijateljstvu z Očetom, izkusiti nekaj tistega, kar je izkusil Jezus, ko se je pogovarjal s svojim Očetom.

In življenje teče naprej...

6. oktobra 1947

Novi komandant taborišča že nekaj dni revidira našo gledališko blagajno in tiskarno. Išče skrivne fonde, s katerimi naj bi mi vzdrževali in oskrbovali podtalno protijugoslovansko gibanje. Pri tem postopa surovo kot policaj, ljudi žali in ponižuje. Dr. Meršol je že nekajkrat, proti svoji navadi, ostro nastopil in protestiral. Pri tem postopku tolmači samo on. Glede teh komandantov taborišč je mnenje ljudstva tako, da je vsak, ki na novo pride, še slabši. In to drži. Ti ljudje vidijo samo sami sebe in se verjetno bolj boje odslovitve kot pa mi repatriacije. Takle bivši „komisni“ oficir je po odpustu v enakem psihološkem in socialnem položaju kot kaznenec po večletni odsluženi ječi, ki se boji svobode in človeške družbe, ker se več v njej ne znajde. Prepad je preglobok in ga preskočiti ni mogoče.

Komandantovo inteligenčno ravnen nazorno pojasnjuje današnja preiskava, ko je komandant zasliševal mene in Hočevarja — njega zavoljo tiskarne, mene zavoljo gledališča. Kam dajemo dohodke in kje in kako kupujemo potrebni material. Pri pregledovanju tiskarne pade komandantu v roke tiskan izvod vojaške drame „Konec poti“ in pa „Slehernik“.

„Kdo je to prevedel?“ vpraša

komandant. „Oton Župančič,“ mu odgovori Hočevar. Majorjeva delovna pomočnica zdaj majorju nekaj pojasnjuje o tem Župančiču. „Kaj pa je ta Župančič?“ vpraša major. „Pesnik in najboljši prevajalec literarnih angleških del v slovenščino,“ odgovori Hočevar. „Ja, pa kaj sicer dela ta Župančič?“ nervozno drežnja major. „Pesnikuje, piše in prevaja največ iz angleščine,“ odgovarja zdaj že tudi nervozni Hočevar. „Pa od česa živi? Ali od tega živi in je to vse kar dela.“ „Seveda,“ se kratko odreže Hočevar. „Ja, pa je zaposlen?“ neumno riže v Hočevarja. Dr. Meršola zapušča običajna bledica in postaja rahlo rdeč in se nervozno obrača na stolu. „Seveda je,“ je skoraj surovo bruhnil Hočevar. „Ja, ali je prijavljen na Arbeitsamtu?“ surovo vpraša major. Zdaj se je pa v Hočevarjevi glavi nekaj zablisnilo, poškilil je še na drugo oko in komandantu počasi in dostojanstveno povedal, da je ta Župančič največji sodobni slovenski pesnik in stalno dela in živi v Ljubljani, zato nima s spittalskim Zaposlitvenim uradom nobenega opravka.

Dr. Meršola je posilil smeh, ki ga je s tako silo zadrževal, da je stol pod njih škripal. O. K.! Vsi smo imeli dosti in tisti trenutek se je preiskava dokončno zaključila brez podpisovanja kakršnegakoli zapisnika.

12. oktobra 1947

Nastopa teden hude živčne vojne. FSS seržant je rekel dr. Blatniku: „Jetzt kammt eine wilde Jagd auf die Slowenen.“ Ko ga je vprašal, kaj bodo lovili, je odgovoril: „Alle Professoren und Doktoren, Priester und sonstige Intelligenz.“

Tako, zdaj je jasno! Jugoslovanska vlada hoče za vsako ceno ločiti inteligenco od ljudstva. S tem je podrtja podstavba naše skupnosti. Ko bodo ljudje sami, bodo nanje planili, jih na vse načine propagandno obdelovali, zastraševali z aretacijami, razdvojili, ker bodo med njimi povročili združbe in divje prepirje, jim pristudili in zagrenili taboriščno življenje, jim grozili, če ne bodo klonili, in jih spravili domov. Ljudje so že zdaj zastrašeni, ko jim surovi in neizobraženi priganjač jugoslovanske uradne misije, ki ima dostop v taborišče, vsak dan grozi in jih ne samo nagovarja, ampak naravnost nesramno priganja domov. Pred nekaj dnevi je dejal neki ženi: „Gospa, pojdite domov, ker tu notri bodo v kratkem strašne reči.“ Ženska je seveda to povedala tudi drugim. Taka novica užge in zdaj se po vsem taborišču širi paničen strah, kaj bo. Dobršen del moških že več ne spi v taborišču, ampak prenočujejo po skednjih na sosednjih in bližnjih kmetijah, in kmetje se jih ne branijo, ker so nas dodebna spoznali kot poštene in pridne ljudi, mnogi pa prenočujejo po gozdovih.

Noči so že vlažne in mrzle. Težko je nočiti zunaj pod milim nebom.

Blejski pakt je v taborišču sprožil hudo živčno vojno. Strah je upravičen, ker so Angleži v svoji zgodovini napravili že mnogo nasilja in krivic, tudi nad nami so jih že zagrešili in bodo prikrito nasilje uprizarjali še naprej. Kaj pa jim je mar teh nekaj tisoč jugoslovanskih beguncev, če vsi poginejo za njihove interese, saj jim ni bilo mar milijonov Armencev, Burov, Indijcev ter Indijancev. Tega so vajeni, saj je vendar vsaka stran angleške zgodovine zamazana in oškropljena s krvjo in solzami izdanih in zatiranih narodov. ;

13. oktobra 1947

Prišla je danes prva pošiljka darov iz Švice. S pošiljko je prišlo tudi mnogo zasebnih pisem zlasti za družine in mlade ljudi. Zanimivo je prebirati ta pisma. Nekateri so mi jih pokazali. Še so na svetu ljudje, ki imajo z nami sočutje in razumevanje za naš težki duševni položaj. Vsa pisma so polna izrazov sočutja in tolažbe.

Mraz postaja. Danes ves dan že vleče močna severna burja.

17. oktobra 1947

Bolan postajam, živci močno trpe, zato se me polaščajo zopet bolečine v želodcu. Tudi vreme močno vpliva. Vsaka jesen in pomlad imam take težave.

Spal sem pri Tangernu. Ko sem

zjutraj šel proti domu, sem gledal dolgo vrsto moških, ki se je je kot kača vila preko polj. Pred njo je šel izvidnik, ki je po ogledu gibanja v taborišču in v njegovi bližini dajal znak za ustavitev ali pa nadaljevanje pohoda. Moški so neprespani in prezeblji. Noč je bila zelo mrzla. Ubogi ljudje, koliko jih bo obolelo in si nakopalo revmo, ki se je ne bodo zlahka ali pa nikoli več znebili!

23. oktobra 1947

Snoči je londonski radio objavil, da je angleška vlada izdala belo knjigo o Steel-Titovi pogodbi. Dokument tipične duševne umazanije. Barantajo z nami kot z navadnim blagom. Zaskrbljenost ljudi je vsak dan večja in ničesar jim ne smemo prikrivati. Pojasniti dogodke take kot so. Mac Lean je spet na Dunaju in z nami baranta. Izjavlja, da nas bo vse preselil in izselil ter na ta način zmanjšal število DS v Avstriji na minimalno število. Lahko torej pričakujemo preselitev v zimi. To bo zelo prijazna vožnja v živinskih vagonih skoz mrzlo alpsko ozemlje v Nemčijo.

Tudi v avstrijskem proračunu ni več postavke za DP. Dokaz, zelo zanesljiv dokaz, da nas mislijo, če ne že letos, drugo leto pa gotovo, ali preseliti ali pa izseliti, oziroma omogočiti izselitev.

Prepričan pa sem, da naših ljudi ne bodo zlomili. Preveč je med nami Gorenjcev in Kraševcev in

ti se ne upognejo, ali bolje, se upognejo, da odleti udarec, pa se takoj tudi zravnaajo. Zlomili jih ne bodo, pa naj pride karkoli. Tudi smo že in bomo v bodoče še bolj pritisnili na vse kljuke od za nas in o nas odločujočih vrat uradov, kjer se bo ta zadeva obravnavala. Prve korake smo že opravili osebno po kurirjih s točnimi informacijami in navodili in prošnjo, naj nam sporoče, kam in na koga naj se v tem za nas prevážnem vprašanju obrnemo.

France Pernišek

Pod srečno zvezdo rojen

Srečal sem že mnoge rojake na tujem. Pristno slovensko dušo sem v njim odkrival, vero in globoko ljubezen do vsega, kar jim je mati v dediščino izročila. — Astrofizika iz Pariza, dr. Janeza Zorca, sem v teh dneh uvrstil med ta zlahtna slovenska imena.

V Chatillonu, pariškem predmestju, je cerkvice sv. Terezije Deteta Jezusa. Tu se zbirajo verni Slovenci k nedeljski maši. O veliki noči ni bilo veselega potrkanja zvonov, kot je to značilno za naša praznovanja doma. Kljub temu pa je bilo pri vseh obredih velikega tedna lepo, prisrčno, ubrano. Duša vseh priprav in lepega petja je bil mlad astrofizik, Janez Zorec, vselej neutruden soblikovalec nedeljskega bogoslužja. Prisluhnil sem s srcem njegovemu lepemu petju, ki je neprisiljeno vabilo k sodelovanju tudi vse navzoče. Pritegnila me je njegova sočna slovenska beseda. Rojen je v Buenos Airesu, študiral je v Buenos Airesu, univerzi in v Parizu, sedaj je francoski državljani, raziskovalec struktur zvezdnih atmosfer na astrofizičnem inštitutu v Parizu v delovnem kolektivu francoskih, nemških, angleških znanstvenikov. V pisani družbi ohranja svojo slovensko posebnost... „Po mnogih letih moja kri še ni menjala barv

in to posebnost ljubosumno ohranjam!“

Slovenskih staršev sin, rojen onstran oceanov, v sama ozvezdja zdaj meri njegova raziskovalna misel, po veri, upanju in ljubezni pa seže celo v samo neskončnost božjih obzorij.

Otroško sanjavo vsi včasih strmino v veselje, k zvezdam, astrofizik pa se jim natančneje približuje.

„Raziskujem notranji ustroj zvezd tipa B. Te imajo svetlobno temperaturo od 10 tisoč do 25 tisoč K. Te zvezde je v letu 1885 odkril jezuit Sechi v Rimu. V skupini teh zvezd so ene s svetlimi črtami, iz njihovega površja naglo izhlapevajo plini. Te zvezde se ne vrtijo kot celoten blok, posamezne plasti v njih se vrtijo, hitrost vrtenja pa je toliko večja, čim bližja je plast jedru zvezde, kjer se osredinja vsa energija. Ko se razne plasti med seboj gibljejo, se tudi temperatura na površju zvezde povečuje. Vetrovno nihanje svetlobe ter neradialna utripanja izvirajo iz takega ustroja zvezde.“

Astrofizični inštitut, na katerem vodi posebno skupino raziskovalcev, je oddelek na Narodnem centru za znanstveno raziskovanje (CNRS). Ta center ima 100 delavcev; nad polovico je doktor-

jev znanosti. V okviru tega centra je observatorij, najpopolnejši na evropskih tleh, največji evropski observatorij pa je v Čilu. Administrativni center čilenskega observatorija je v Nemčiji, direktor je po rodu Holandec. Države članice tega observatorija so: Francija, Nemčija, Nizozemska, Belgija, Švica, Italija, Danska, Švedska. Janez je kot francoski državljani, znanstveni delavec v srcu Francije, občasno raziskovalec ozvezdij tudi na čilenskem opazovalnem centru; ima, skratka, znanstven pogled na svet, vesolje, stvarstvo, življenje.

„Zvezde so zame laboratorij, ki mu ni enakega na zemlji. Sonce je samo ena zvezda več, za katero veljajo iste zakonitosti kot pri

drugih zvezdah. Sem zemljan, Sonce vzdržuje življenje na našem planetu. Zanimajo me zakonitosti delovanja tistih svetlobnih teles na nebu. Odkrivam dejstva, spoznavam zakonitosti narave... Lahko kot znanstvenik — s svojimi metodami — odkritjem Boga? Ne! Vera in znanost sta različna svetova. So odlični znanstveniki, ki ne verujejo v Boga kot Stvarnika vesoljstva, prav tako pa tudi odlični znanstveniki, ki so globoko verni ljudje.“

Tudi znanstvenik je samo človek, ki ga kljub mnogim spoznanjem o naravi, vesolju, zemlji, žene včasih želja, odkod v stvarstvu taka urejenost, kdaj in po kom se je vse spočelo.

„Vse stvarstvo je na poseben način urejeno. Dejstva, ki jih lahko odkrivam, so zame tu in — pika. Znanost mi drugega ne more povedati. Samo ta otipljivi svet je moje področje. Sem pa med tistimi raziskovalci — ali znanstveniki, kakor pač hočeš temu reči —, ki s srcem in dušo izpovedujejo vero v Boga, Stvarnika vesolja. Tudi v tem primeru moram reči zgolj to: Tu sem in verujem. Verovati je posebna milost, nezaslužen dar. Rečem si pogosto: Bog bodi vekomaj zahvaljen, da mi je dal dobre starše, globoko verne, kulturne in narodne zavedne!“

Delček stvarstva sem, ki ga je Bog z dušo posvetil.

„Kaj popolnejšega, kot je življenje samo, si v tem redu biva-

nja ljudje ne moremo predstavljati. Živimo — največji dar je to, največ, kar smo lahko prejeli. Verujoči človek pa se more tega daru še posebej veseliti, ker se je v njem Bog na poseben način razodel, na poseben način se je ozrl na tistega, ki ga je z življenjem obdaroval. Kaj globljega je od dejstva, da je Bog človeka posebej vzljubil, vtisnil mu je tako rekoč podobo svojega duha — obdaril ga je z življenjem. To je božja ljubezen, ki mi je ponovno cilj in mir. Deležen sem bil božje pozornosti. Bog sam se je name ozrl. Ko bi tega ne bilo, te božje navzočnosti, ljubeče in dobrohotne, sem brez cilja, brez smisla, me preprosto ni. Kako naj to dokažem? Tega pojasniti splah ni mogoče, to je jasnost le iz vere, ta milost mi daje gotovost tega razmerja med menoj in Bogom, mojim Stvarnikom. Nič drugega nisem kot delček stvarstva, ki ga je Bog z dušo posvetil.“

Iz prsti si me naredil, s kostmi in kitami si me sklenil! Brodolomno odmeva vsemu navkljub to naše bivanje. Gola fizika smo.

„Bog me je sicer z dušo posvetil, kar pa je v meni snovnega, je del stvarstva, ki je od tistega hipa, ko je pač snov dobila obliko, kakršno poznamo, kakršno znanost prikazuje, da je tudi v vesolju, galaksijah, zvezdah... Če se ta naš svet ravna po določenih zakonitostih ali včasih po določenih potezih naključja, torej po nekem redu, komu ali čemu naj pripišemo izum zakonov ali na-

ključij, ki se v red sprevrača? Znanost na to vprašanje nima odgovorov!“

Na svetu je okrog 5000 astronomov. Med nje se je uvrstil tudi Janez Zorec. S slovenskimi astronomi in tovrstnimi ustanovami nima stikov, ker je obojih malo. Nekaj stikov ima s Tržačanom dr. Zlobcem, ki je astrofizik, raziskovalec Sonca. Rad bi spoznal ljubljanskega fizika dr. Čadeža. Veseli se kongresa astronomov v Beogradu, ki bo v letošnjem septembru. Ima nekaj stikov z astronomi iz drugih jugoslovanskih republik; dami iz Beograda je celo mentor za njeno doktorsko tezo. V ZDA je več fizikov, ki so po rodu Slovenci, zavzemajo pa pomembna mesta pri NASA.

Deset let je, kar astrofizik Janez živi in dela v Nacionalnem centru za znanstveno raziskovanje v Parizu. Vsa ta leta je v znanstvenih revijah objavljaj razprave s področja astrofizike, lani jih je zbral ter jih znanstvenemu svetu predložil kot doktorsko tezo z naslovom: Diferencialna rotacija zvezd tipa B, s svetlimi črtami in brez njih. V začetku decembra lanske leto je postal doktor znanosti — z najvišjo oceno znanstvenega sveta.

Slovenija je domovina njegovih staršev, zato jo tudi on v srcu nosi, draga mu je, ker je najljubša dežela na svetu za njegove starše. San Martín v Argentini je njegov rojstni kraj, njegova domovina; tam je preživel svojo mladost, tam je končal osnovno

Nekaj o denarju v Cerkvi

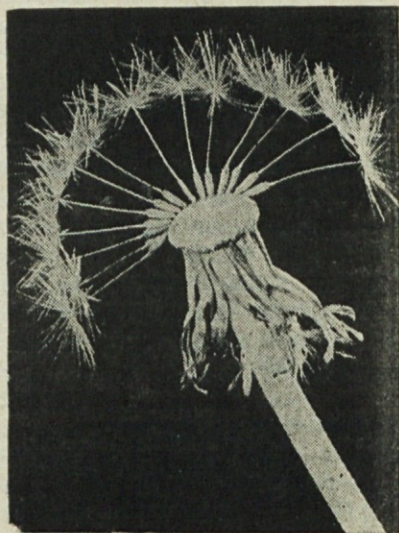
Cerkev duš in teles

Je mar potrebno, da katoličanu dopovedujemo, da Cerkev potrebuje tudi materialnih sredstev za uspešno izvrševanje svojega poslanstva na tem svetu? Z drugo besedo, da potrebuje denarja?

Res je, da vsi hočemo Cerkev, ki bi bila vsak dan bolj poduhovljena, bolj duh kot tvar. A ker hočemo isto Cerkev, kot jo je hotel in ustanovil Kristus, zato ne moremo hoteti bistveno drugačne kot je danes. Kristus je namreč hotel Cerkev, ki bo spremljala nas ljudi po poteh tega sveta in do konca vekov. Mora vršiti svoje poslanstvo med ljudmi, ker je tudi sama skupnost ljudi, novozavezno božje ljudstvo. Ljudje pa smo — takšne nas je hotel in nas hoče Bog — iz duha in tvari, iz duše in telesa.

Od tod pravica Cerkve do gmotnih, materialnih sredstev, brez katerih ne more vršiti svojega poslanstva na svetu. Bi bila brez pomena. Zato zadnji cerkveni zakonik iz leta 1983 jasno ugotavlja: „Katoliška Cerkev ima ne-

odvisno od državne oblasti naravno pravico pridobivati, imeti, upravljati in odtujevati premoženje za namene, ki so ji lastni.“ (kan 1254) Seveda za doseganje svojega namena. Če ima Cerkev to pravico, imajo pa verniki dolžnost, da Cerkvi dajo toliko, kolikor ona potrebuje za ta namen. Od kod naj bi sicer ta sredstva dobila? Cerkev nima nobenih skrivnih virov, iz katerih naj bi ji pritekala ta sredstva. Tudi čudeže Bog redno ne dela na tem področju. Še več, ne samo, da imajo verniki dolžnost poskrbeti za ta sredstva, Cerkev ima celo pravico to od njih zahtevati (kan. 1260).

šolo, gimnazijo in fakulteto za fiziko, matematiko in astronomijo. Francija s Parizom mu je dala možnost, da je vstopil v svet znanosti. Povsod je ambasador duha s slovenskim vernim srcem!

Jože Zadravec

Kakšni so ti nameni?

Zgodovina Cerkve je zelo bogata in pestra in nas pouči, kakšni so nameni, za katere Cerkev prosi svoje vernike in od njih prejema materialno pomoč. Cerkveni zakonik jih na kratko takole označuje: opravljanje božje službe, dostojno vzdrževanje klerikov in drugih služabnikov, opravljanje del svetega apostolata in krščanske dobrotelčnosti, predvsem do ubogih. Povedano drugače: Cerkev potrebuje bogoslužna poslopja (cerkve, kapele, itd.), te pa je treba zgraditi in zgrajene vzdrževati. Potrebuje tudi bogoslužno opremo in ljudi, ki so popolnoma posvečeni njeni službi in katere je treba vzdrževati. Še predvsem pa potrebuje čim več sredstev, da priskoči na pomoč tam, kjer je sila najhujša, kjer so bolniki, ostareli in zapuščeni, katerim je treba pomagat ne le z dobro besedo, temveč tudi s streho, zdravili in hrano.

Poglejmo nekoliko поблиže, kaj je naloga Cerkve! Na področju karitativnega delovanja: tudi če predpostavljamo, da bi vsi ljudje imeli to, do česar imajo pravico, bi še vedno ostalo ogromno področje za karitativno delo Cerkve. In v tem nad vse kompliciranem svetu, v katerem posameznik zmeraj manj velja in zmore, ne moremo prepustiti karitativnega dela predvsem zasebni iniciativi. Svet potrebuje velikih karitativnih ustanov, v katerih bo mogla Cerkev nadaljevati v današnjih

razmerah tisto delo, ki ga je od početka vršila, ko je ustanavljala prve šole, prve bolnišnice, sirotišča in tisoče drugih karitativnih ustanov, ki so ji v ponos v njeni dvatisočletni zgodovini.

Potrebuje novih cerkvá v novih krajih in mestnih predelih. Zato se ne briga ne država ne druge javne civilne ustanove. To je in mora biti skrb Cerkve, torej katoličanov. Pa ne le nove cerkve in kapelice, koliko denarja je potrebnega za vzdrževanje in popraviljanje starih. In poleg cerkva prostori za pestro apostolsko delovanje.

Koliko sredstev potrebuje katoliški apostolat! Če je Cerkev skoro odsotna v množičnih občilih, to ni zato, ker ne bi spoznala važnosti teh sredstev za sodobni apostolat, temveč iz čisto preproste razloga, ker ji manjka gmotnih sredstev za njih nabavo in vzdrževanje. Takšnih velikih podjetij se ne da vzdrževati z nedelj-skimi nabirkami v pušico.

Cerkev je tudi dolžna, da poskrbi za primerno vzdrževanje svojih duhovnikov, ki svoje življenje posvetijo delu za svoje vernike. Je prav, da duhovniki živijo v evangelijski revščini — samo tako bodo res posnemali Kristusa, svojega edinega vzornika — katerim pa vendarle ne sme manjkati najpotrebnejšega za človeka vredno življenje in za to, da morejo učinkovito vršiti svoje poslanstvo. Kadar se prosi za duhovnike, se to dela prav z namenom, da bi njim samim ne bi bilo

treba prositi za same sebe. Narodi prosijo duhovnikov, vzgoja novih duhovnikov ni samo stvar dobre volje kandidatov, ampak dolgotrajne priprave, ki zahteva tudi velika gmotna sredstva.

Cerkev je organizirana tudi na narodni ravni. Škofje se morajo pogosto sestati, da preučujejo skupna vprašanja, da se posvetijo študiju novih problemov, ki zahtevajo rešitve. Še več, Cerkev je ena sama po vsem svetu in ima svoje središče v Rimu. Papež je vesoljni pastir in njegovo delo moramo podpirati in omogočiti vsi, ki se čutimo res katoličane. Ni drugih gmotnih sredstev kot tistih, ki mu ji nudijo narodne Cerkve, torej končno verniki po vsem svetu.

Cerkev je prejela tudi misijonsko naročilo: Pojdite po vsem svetu in učite vse narode! Misijonarjev, veliko misijonarjev prosijo misijoni po vsem širnem svetu. Dolgoletna vzgoja in priprava novih misijonarjev stane veliko. Potem pa bi tudi bilo nemogoče zahtevati od komaj ustanovljenih cerkvá v misijonskih deželah, da bi se v vsem takoj same mogle vzdrževati. Dolgo časa morajo živeti od tega, kar jim pride od matičnih cerkvá, torej od nas vernikov.

To zbiranje sredstev se mora začeti prav na dnu, pri najbolj temeljnih celicah katoliške skupnosti: župnijah, pri farnih skupnostih. Te so temelj te piramide, ki mora v sebi vključiti vse. Vsaka župnija se mora zavedati, da ne

prispeva samo za svoje lastne potrebe, temveč za vso, vesoljno Cerkev in za vse njene potrebe. Svoji lastni župniji in po njej škofiji, misijonstvu in celotni Cerkvi. Ko torej izpolniš svojo dolžnost do lastne župnije, veš, da si v njej in po njej izpolnil dolžnost do vse Cerkve.

Od kod pride denar?

V Cerkvi je več virov, iz katerih potekajo njena ekonomska sredstva. Prav je, da tudi o tem imamo vsaj neki približen pojem. Te vire lahko opredelimo v štiri vrste: **zahtevani prispevki, naprošeni prispevki, prostovoljni prispevki in pobožna naklonila.** V Stari zavezi je bila zapovedana desetina — deseti del vseh poljskih in drugih pridelkov za bogoslužje in za duhovnike. V srednjem veku je Cerkev ta način ponekod še obdržala. V našem času pa v bolj organiziranih katoliških deželah vsak katoličan obvezno plačuje del svojih dohodkov za Cerkev. To je cerkveni davek, ki ga npr. v Nemčiji celo država pobira in potem oddaja Cerkvi. Plačati ga morajo vsi, ki so prijavljeni kot katoličani. Če tega noče dati za Cerkev, ker se je Cerkvi odpovedal, potem gre isti denar za druge dobrodelne namene. V Argentini smo še premalo cerkveno zavedni in tudi premalo organizirani, da bi tak sistem bil praktično izvedljiv. Zato obveznih dajatev v argentinski Cerkvi zaenkrat ni. Nekoliko je ta zastanek umrljiv iz argentin-

ske cerkvene zgodovine. Do pred nekaj desetletji je bilo dosti bogatih katoličanov, ki so podarjali Cerkvi tudi velike vsote denarja in so tudi sami prevzemali gradbo premnogih cerkva. Toda teh ni več in tako je Cerkev nenadno bila postavljena pred težak problem, kje dobiti sredstva za svoje vzdrževanje in še posebej za prepotrebno gradbo novih cerkva.

Drugi način, kako Cerkev dobi potrebna sredstva za svoje potrebe, je, da zanje prosi. Obrača se na dobro voljo vernikov in na njihov čut odgovornosti. Sem spadajo nabirke med mašo in drugimi bogoslužnimi opravili. Tudi prispevki, ki jih dajejo verniki ob pogrebih, krstih in nekaterih drugih zakramentih, spadajo semkaj. Cerkev sicer priporoča, da verniki ob takšnih priložnostih prispevajo kaj za Cerkev in duhovnika, a istočasno izrecno določa, da se nikomur ne sme odreči nobeno potrebno bogoslužno opravilo, če ne more ali noče ničesar prispevati. Takšna bogoslužna opravila se ne plačajo, so lepa priložnost, ki vernika spomni, da mora svojo Cerkev tudi gmotno vzdrževati. Občasno se priredijo večje škofijske, narodne ali pa vsecerkvene nabirke za potrebe lastne škofije, vsega naroda ali vse Cerkve. V Argentini imamo teh nabirk dvajset vsako leto. Poleg nabirk imajo skoro vse cerkve tudi posebne nabiralnike za posebne namene, npr. za reveže, za maše za uboge, za okras kakšnega posebnega oltarja.

Tretji način, kako je mogoče pomagati Cerkvi do gmotnih sredstev, so prostovoljne dajatve, enkratne ali pa periodične. In končno je še vedno nekaj ljudi, ki v testamentih določijo, da gre del ali pa celo vse njihovo premoženje Cerkvi. Včasih to store v poseben namen, npr. za zidavo kakšne cerkve, za podporo kakega duhovniškega kandidata ali podobno. Vendar je teh vedno manj, in tako Cerkev na te izredne priložnosti ne more graditi svojih proračunov. Vedno bosta prva dva načina najbolj redna vira, odkoder bo Cerkev zajemala gmotna sredstva, ki jih za vršenje svojih nalog potrebuje.

Država nič ne da?

Da v drugih deželah država Cerkvi nič ne da, je vsem znano. Ni pa tako znano, kako je s to zadevo v naši Argentini. Država v Argentini res nekaj dá. Sicer je to tako malo, da je Cerkev že večkrat resno razmišljala o tem, da bi se tudi tej neznatni podpori odpovedala, da bi tako bila tudi v tem oziru popolnoma neodvisna od države. Plačuje nekaj škofom, navadnim duhovnikom nič. Pa še to, kar plačuje škofom, je tako malo, da je nekaj bolj simboličnega kot pa realna pomoč. Zakaj se potemtakem Cerkev temu ne odpove? Zadnjih razlogov sicer ne vemo. Morda pa nismo daleč od resnice, če rečemo, da zato ne, ker bi s tem nekako tiho priznala zakonitost razlastitve, ki jo argentinska država

zagrešila proti Cerkvi pod predsednikom Rivadavio, ko je Cerkev povsem protipravno vzela vse njeno premoženje, ki prav v Argentini ni bilo majhno. Ker je Cerkev, kot je bilo naravno, protestirala proti takšnemu despot-skemu dejanju, je argentinska vlada pristala na to, da ji bo dajala vsaj nekaj malenkostne odškodnine za ta rop v obliki plač škofom in nekaterim drugim višjim kleriškim predstavnikom. Božja previdnost je tudi to dopustila, verujemo da v duhovno dobro argentinske Cerkve, a dejstvo, da je bil to pravi rop, ni mogoče tajiti. Drugače pa država Cerkve nič ne podpira. Če podpi-ra, vsaj delno, katoliške osnovne in srednje šole (univerze ne), de-

li samo pravico, kajti po argentin-ski ustavi ima vsak državlján pravico, da izbere zase in svoje otroke šole, ki je po njegovem pre-pričanju najbolj primerna. Ta svoboda bi bila pa samo navide-zna, če bi morali katoliški starši sami vzdrževati svoje šole, ko že s plačevanjem davkov prispevajo v zadostni meri za splošno šolstvo. Tako bi morali biti dohodki iz teh davkov sorazmerno porazdeljeni med javne in privatne šole. Samo tako bi se res dalo o polnem smi-slu besede govoriti o svobodni šol-stva. Če torej država katoliško šolstvo v neki meri plačuje, s tem zadosti, tudi le v neki meri, svo-ji dolžnosti stroge pravičnosti do katoliških staršev.

Lojze Kukovica

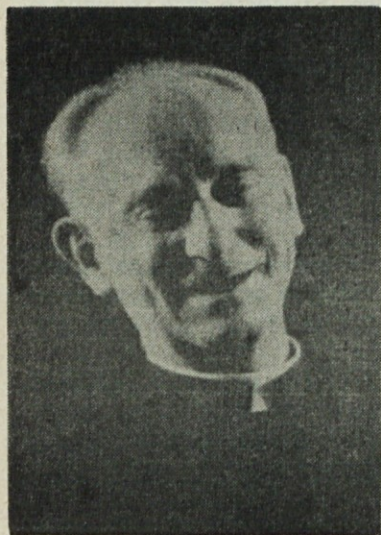

Za mladino za mladino

Alojzij Šuštar, ljubljanski nadškof in slovenski metropolit

ZANIMANJE ZA ČLOVEKA

Začnimo s človekom. Kdor ga hoče globlje spoznati — in pri

tem ne gre za spoznavanje kakšnih tujih predmetov, ampak najprej za spoznavanje samega sebe — je potrebno, da se zanj zares zanima, da hoče o njem čimveč zvedeti in vedeti. Pri tem kaj hitro spozna, da se mu odkrivajo vedno nove razsežnosti in globine. Pri odkrivanju in spoznavanju človeka — zlasti tudi samega sebe — nikdar ne pridemo do konca. Seveda jemljemo človeka v njegovi polnosti in vseobsežnosti, torej ne le človekovo telo in skrb zanj, tudi ne le človekovo telo in skrb zanj, tudi ne le človekovo čutno doživljanje ali človekovo delo, ampak človeka kot osebo v njeni duhovnosti, svobodi, poklicanosti, ustvarjalnosti, občestvenosti in odprtosti za ves svet.

Če se zanimamo za človeka, pomeni, da nas pritegujejo različna mnenja in nazori o človeku, predstavitev in razlage človeka v umetnosti, leposlovju, znanosti, zgodovini in raznih verstvih. O vsem tem danes veliko slišimo in bremo, sami gledamo in doživljamo. Treba je veliko kritičnega čuta, samostojnega razmišljanja in presojanja, da se mladi človek znajde v obilici mnenj in predstav, razlag in trditev ter si ustvari svoje mnenje in prepričanje. Pri tem nujno potrebuje modrega in razumevajočega vodnika, ki mu zupa in s katerim se lahko odkrito pogovarja. Toliko notranjih stisk in nejasnosti, novih vprašanj in močnih hrepenenj doživlja mladi človek v sebi, da je zanj prava sreča, ko najde prijatelja, ki mu zna prav pomagati.

Tri velika vprašanja se mladem človeku postavljajo vedno bolj jasno in zahtevno, čeprav v zelo različnih oblikah: 1) kaj je človek; 2) odkod je človek; 3) kam gre človek. Z njimi sta vedno bolj povezani vprašanja, kaj je smisel življenja, kako v življenju skupaj z drugimi najti zadovoljstvo in srečo. Vsakdanje doživljanje in osebne izkušnje prinašajo sicer še celo vrsto drugih vprašanj. Lepota in bogastvo duhovnega življenja pri mladem človeku obstaja ravno v tem, da se za vsa ta vprašanja zanima, se jim ne izmika, jih ne zaduši v hrupu in raztresenosti, ampak o njih razmišlja, se pogovarja, bere in išče čimbolj globoke in utemelje-

ne odgovore. Samo tako počasi pride do osebnega prepričanja o človeku.

Kaj je človek?

Kdor se ustavi ob vprašanju, kaj je človek, in išče odgovor iz opazovanja samega sebe in drugih ter iz primerjanja človeka z drugimi bitji in stvarmi, kaj hitro odkrije, kako nekaj posebnega, izvirnega, zapletenega, globokega in skrivnostnega je človek. To velja že za njegovo telo, kaj šele za njegovo duhovnost in svobodo. S kakšnim zanimanjem in veseljem mladi človek odkriva svoje notranje bogastvo, svojo samostojnost in izvirnost ter svojo povezanost z drugimi, ko se vedno jasneje zaveda svojega jaza, svoje osebnosti in svoje odgovornosti, ko v pogovoru odkriva drugega kot ti, ki ga nagovarja in od njega pričakuje odgovor. Kakšne bogate doživetja prinašajo srečanja prijateljstva, skupine, skupno iskanje in načrtovanje, skupna dejavnost, skupno veselje, pa tudi skupno trpljenje. Kdor se pri tem ne izgublja v zunanostih in ne hlasta samo za vedno novimi doživetji, ta vedno bolj prodira v skrivnost, kaj je človek. Že stari Grki so poudarjali, da je ena prvih zapovedi: spoznaj sam sebe! Res je ena največjih nalog v življenju spoznavati človeka, v samem sebi in pri drugih odkrivati neizmerne duhovne globine in razsežnosti, ki presegajo prostor in čas. Te razsežnosti kličejo na

pot preko vseh meja k iskanju odgovora na vprašanje odkod in kam.

Odkod človek?

Pri vprašanju odkod človek se najprej ustavimo pri začetku življenja po spočetju v materinem telesu. Novo življenje v materinem telesu zahteva spoštovanje in varstvo in kar največjo skrb. Ker se danes po svetu in tudi pri nas vedno bolj širi zavračanje življenja in se smeši spoštovanje le-tega, je toliko bolj potrebno razčistiti osebno stališče do novega življenja, ki se začne v materinem telesu. Veselo sprejemanje novega življenja in zavzeta skrb zanj je prvo znamenje življenjske moči in zdravja naroda in ljudstva. O tem si morate biti, dekleta in fantje, že mladi na jasnem.

Javno mnenje ustvarja bolj ali manj ugodne pogoje za sprejem novega življenja. V javnosti so razširjena različna mnenja o vrednosti človekovega življenja pred rojstvom. Nekateri zagovarjajo mnenje, da v začetku in v prvi razvojni dobi sploh še ne gre za človeško življenje. Zato tudi splav sprejemajo in zagovarjajo brez posebnih pomislekov. Ob takih mnenjih je treba toliko bolj jasno in odločno povedati, da človek zasluži spoštovanje od vsega začetka, od spočetja do rojstva prav tako kakor po rojstvu. Človek ima od vsega začetka temeljno pravico do življenja, ki mu je ne sme nihče samovoljno kratiti.

Že s človeškega, še bolj pa s krščanskega stališča je treba vsak splav z vso odločnostjo odklanjati. Nekaj drugega pa je, kako sodimo in razumemo matere, ki so se zaradi posebnih notranjih ali zunanjih okoliščin odločile za splav in ga pod takim pritiskom tudi naredile, in kako jim skušamo na vse načine pomagati. Kristjani se zavedamo, da je gospodar življenja samo Bog. On je tudi edini sodnik nad človekom, ki je uničil življenje drugega človeka pred rojstvom ali po rojstvu ali s samomorom svoje.

Na vprašanje, odkod sploh prihaja človek in odkod izvira človeški rod, odgovarjajo razne naravnoslovne znanosti. Zadnjega odgovora na to vprašanje pa ne more dati nobena naravnoslovna ali zgodovinska znanost, ker izvor človeškega življenja presega njihove meje. Zadnji odgovor nam more dati samo božje razodetje. To nam pove, da človek prihaja od Boga. Bog je stvarnik in vir življenja in zato tudi njegov edini gospodar. Starši so le božji sodelavci in posredovalci življenja. Bog jim zaupa življenje otroka ter pričakuje in zahteva od njih, da ga z ljubeznijo sprejmejo in zanj skrbijo. Zato starši dajejo odgovor za svojega otroka Bogu samemu.

Kam gre življenjska pot?

Čimbolj se otrok zaveda samega sebe in spoznava svoje življenje, tem večkrat se mu postavlja-

jo in naravnost vsiljujejo vprašanja: Kam gre življenjska pot? Kaj in kje je njen cilj? Kaj si človek lahko sam izbira? Katere cilje si lahko sam postavlja? Katera pot in kateri cilj sta mu določena že s tem, da je človek? V svojem razvoju in doraščanju doživlja mlad človek neposredne cilje: šola, izobrazba, izbira poklica in priprava nanj, zakon, družina, uspeh v življenju, ugled v družbi, osebna sreča in zadovoljstvo in podobno.

Že mlad človek ve, da ne gre vse tako gladko in brez težav, kakor bi si sam želel. Nihče ne more mimo neuspehov in telesnega ter duševnega trpljenja, nespota-

zumov, napetosti in nasprotij v družbi. Ob vsem tem se človek sprašuje, kako se bo znašel v takih življenjskih okoliščinah, kako bo premagal težave in našel pot naprej. Poraz in obup nista nikdar prava rešitev. Tudi beg pred takimi resnimi vprašanji v lahkomišno izživljanje, ne da bi pri tem mislili na posledice in prihodnost, duhovna omama v alkoholu, mamilih in zanikanju vsakega smisla življenja, ki mora končno voditi v obup in samomor, niso nobena prava rešitev.

Mlad človek sicer ne misli veliko na to, kam gre njegova življenjska pot, ki se konča s smrtjo, ker je ta konec vendar še zelo daleč. Okrog sebe, pri svojih sorodnikih in znancih, pa doživlja smrt kot neizogibni zadnji korak vsakega zemeljskega življenja. Kaj pomeni smrt za človeka? Konec, ostran katerega ni nič? Prehod v novo življenje, ki nima konca? Neizogibno usodo, na katero ni treba misliti, dokler živiš, da ti misel na smrt ne pokvari veselja nad življenjem? Največje in najbolj resno vprašanje, na katerega si je treba odgovoriti? Kam torej? V nič ali v novo življenje? V večno smrt ali k Bogu, ki je vir življenja? V večno srečo in veselje ali v nepopisno trpljenje in obup brez konca? Nihče ne more mimo teh vprašanj.

Kaj je smisel življenja?

S temi vprašanji pa je neizogibno povezano vprašanje o smi-

slu življenja. Kaj je prava vrednost in pomen življenja? Ali delo in garanje, odpovedi in žrtvovanja za druge? Ali uživanje, veselje, osebna sreča sama zase? Ali vdano prenašanje vsakdanjih težav in izpolnjevanje dnevnih dolžnosti, ker človek sploh ne more odločati o smislu svojega življenja? Ali protest in upor proti nesmislu, nesvobodi in omejenostim v življenju? Ali prenašanje težav in križev, ker ima to svojo vrednost in pomen za življenje po smrti? Ali spolnjevanje božje volje, ker si s tem človek zasluži večno življenje? Ali sodelovanje z drugimi v prizadevanju za boljše in lepšo prihodnost pri graditvi novega sveta? Ali ustvarjanje novega človeka, nove družbe in novega sveta po tej ali oni zamisli? Ali pa je življenje sploh brez smisla in cilja in smo kratko malo „vrženi“ v življenje, „obsojeni“ na življenje, ker druge izbere sploh ni? Še in še bi lahko naštevali vprašanja o smislu življenja, tako za posameznika kakor v družini in družbi. Pri tem bi odkrili, da sta za vernega človeka vprašanje in odgovor nanj precej drugačna kakor za nevernega. Drugačna sta za mladega, ki je poln upov in načrtov, kakor kakor pa za ostarelega, ki ima za seboj mnoge izkušnje in razočaranja. Zdrav človek, ki ima uspešno in srečno življenje, doživlja ta vprašanja drugače kakor pa bolnik, invalid ali tisti, ki ne pozna drugega kakor neuspehe in nesrečo. Kdor se mora sam prebi-

jati skozi življenje, stoji pred drugačnimi nalogami kakor tisti, ki v družini ali v kaki drugi skupnosti doživlja svojo močno povezanost z drugimi. A nihče, kdor se kot oseba zaveda svojega dostojanstva in poslanstva, svoje naloge in odgovornosti, ne more mimo vprašanja, kaj je smisel človeškega življenja.

Kako v življenju skupaj z drugimi najti smisel, zadovoljstvo in srečo, je še posebna razsežnost tega vprašanja. Pojavi se že v družini, nadaljuje se v šoli in v skupinah enako mislečih, v prijateljstvu in v pripravi na zakon, na drugačen način na delovnem mestu in v raznih združenjih, v Cerkvi in v družbi. Kakšni morajo biti ljudje, kaj morajo nuditi drug drugemu, česa ne smejo počenjati, za kaj si morajo prizadevati, da bi bili srečni in zadovoljni, da bi živeli v medsebojnem miru in prijateljstvu? Ali velja načelo: vsak zase, Bog pa za vse, kar pomeni: skrbi zase in ne brigaj se za druge? Ali pa smo drug na drugega tako zelo navezani in drug od drugega tako odvisni, da brez medsebojnega sodelovanja, razumevanja, pomoči, prijateljstva in ljubezni sploh ne gre? Ali velja pesnikova beseda: „Gorje človeku, ki v nesreči biva sam, a srečen ni, kdor srečo uživa sam“? Kako se v življenju obnese zlato pravilo iz evangelija: „Vse, kar hočete, da bi ljudje vam storili, storite tudi vi njim“? Premalo razmišljamo o tem, kako bi mogli in morali v skupnem sožitju

Spremljanje hudo bolnih in umirajočih

Čim hujše je stanje bolnika, čim bolj se njegovo življenje izteka, toliko bolj jasno spoznavamo, da ta človek ne more in ne sme pričakovati pomoči samo od medicine, ampak v veliki meri od svojcev in prijateljev, od sosedov in sodelavcev, pa seveda kot član Cerkve tudi od duhovnika in cerkvenega občestva. V situaciji hude bolezni in umiranja gre za veliko več kot samo za strokovno pomoč. Tu je bolj kot kdajkoli potreben pristen človeški odnos do bolnika, ki je hkrati tudi pričevanje o božji dobroti in bližini.

Spremljanje je osnova vsake terapije, pri vsakem bolniku, tudi če ni hudo bolan. Šele k temu osnovnemu pristopu k bolniku se pridružijo vse ostale oblike pomoči in terapije. Ko pa pride bolnik do tistega stanja, ko ni več deležen posebnih drugih terapevt-

in sodelovanju, v medsebojnem razumevanju in spoštovanju, v medsebojni dobrohotnosti in ljubezni drug drugemu pomagati, da bi bili bolj zadovoljni in srečni. A ne samo razmišljanje in pogovori, življenje in dejanja so potrebna, da bi spremenili svet.

skih ukrepov, je spremljanje zanj naravnost življenjskega pomena.

Spremljati pomeni biti z nekom, ki potrebuje pomoč, iti z njim skupaj košček njegove poti in ga v hudi situaciji ne zapustiti. Spremljati pomeni najprej „srečati se“ z bolnikom, ga sprejeti kot človeka, stopiti v odnos z njim in skupaj z njim nositi breme. Zato ima spremljanje tudi svojo težo in svojo bolečino. Spremljati pomeni najprej stopiti pred bolnika „brez inštrumentov“, praznih rok. Samo kot človek k človeku. Inštrumenti so lahko različni. Za zdravnika je to lahko poseg, pregled; za sestro nega, postiljanje postelje itd. Tudi duhovnik ima veliko „inštrumentov“: molitev, branje Svete pisma, zakramenti. Tudi intenziven pogovor je lahko inštrument — pri prvem srečanju zato ni toliko pomemben pogovor, ampak predvsem pristop, ki bolniku da razumeti, da ta človek k njemu ne pristopa samo „poklicno“. Inštrumenti so vedno skušnja, da se z bolnikom ne „srečamo“ resnično, da ostanemo ob njem neprizadeti.

Spremljati pomeni tudi omogočiti bolniku, da spregovori o svojem strahu, o svoji tesnobi, o dvo-

mih, o obupu. Tak pogovor je vedno težak in bi se mu večkrat najraje izognili, ker se bojimo, da zanj nismo dovolj pripravljeni.

Pomislimo, s kakšnim strahom se včasih odpravljamo k neznanemu ali pa znanemu bolniku. V nas se pojavljajo vprašanja: Kaj naj mu rečem? Kaj nam mu odgovorim, če me vpraša... zakaj? Morda mi bo za odgovor pomagala kakšna misel, ki sem jo prebral v tej ali oni knjigi? Vsekakor ga moram bodriti in ga spraviti pokonci. Ne smem dopustiti, da bi pokazal preveč svojega obupa... Morda si že vnaprej sestavljamo, kaj mu bomo rekli. Takšna skušnjava je prisotna v vseh nas. Radi bi problem rešili po svojih najboljših močeh in po svojem najboljšem prepričanju. Vendar je najbolje, ko se odpravljamo k bolniku, da stopimo predenj „prazni“, „revni“: brez vnaprej pripravljenih odgovorov, brez kakkega jasnega načrta, po katerem naj bi pogovor potekal. Bolnik je tisti, ki naj odloča, kako bo pogovor potekal, o čem se bo pogovarjal, koliko bo povedal o sebi... In če mu znamo dovolj dobro prisluhiniti, bomo ob njem tudi našli prave besede — ali pa molčali, če je tako bolje. To šele ustvari primerne pogoje npr. za molitev, za delitev zakramentov.

Spremljanje težkega bolnika zahteva od tistega, ki ga spremlja, veliko mero pripravljenosti, da se izpostavi, da vzdrži v ob-

čutku, da izgublja tla pod nogami in da je nemočen. V tem trenutku postane šele resnično solidaren s hudo bolnim oziroma urajočim. Kdor hoče spremljati težkega bolnika ali umirajočega, mora priznati lastne meje, se mora pustiti ganiti. Pustiti si mora priti blizu in dopustiti tudi lastna čustva, jih priznati in o njih razmišljati. Prav tako mora razmišljati o lastni umrljivosti in smrti. Biti mora ranljiv. Premagovati mora napetost med bližino in distanco. Kdor je preveč gotov v sebi, kdor pozna že vse odgovore, ni dober spremljevalec.

Velika skušnjava za duhovnika je, kadar pride k bolniku, ki je poln dvomov o Bogu in ki se morda jezi na Boga in na ves svet, da mu skuša dopovedovati, da se ne sme jeziti na Boga, ker je dober. Bog je velik in ne potrebuje zagovornika. Zato je bolje, če duhovnik pusti bolnika govoriti, pa čeprav včasih bogokletne besede, mu stoji ob strani in mu s svojim spremljanjem pričuje o Bogu, ki je dober in nas vedno spremlja, tudi kadar se nanj jezimo.

Reakcija umirajočih bolnikov

Če poznamo reakcije hudo bolnih in umirajočih bolnikov, lažje razumemo tudi njihovo jezo in vnemo, da se za besedami skriva še marsikaj. Pet stopenj umiranja je prva opisala Američanka Elisabeth Kubler-Ross, za evrop-

ske razmere pa je dve začetni stopnji dodal še Paul Sporken. Bolje je govoriti o reakcijah kot o stopnjah, ker se ta stanja v bolniku lahko hitro menjavajo in si ne sledijo vedno po istem zaporedju, lahko se tudi ponavljajo.

Bolnik se znajde najprej v nevednosti, preiskave se šele začnajo. Počasi se ga loteva negotovost, nekaj že sluti, da je narobe. Zdravnik in svojci v tem trenutku morda že vedo za diagnozo, pa mu jo prikrivajo. Bolnik to čuti in se zaradi neodkritega odnosa počuti izoliranega. Nekateri bolniki se opogumijo in vprašajo zdravnika, kaj so pokazali

izvidi, kakšno bolezen imajo in kako bo predvidoma potekala. Mnogo bolnikov pa nikoli ne zbere toliko poguma in raje vztrajajo v negotovosti. Ko bolnik „resnico“ izve, reagira z zanikanjem. Ne, to ne more biti res! Ko pa le vidi, da je res, se ga poloti jeza. Jezen je na cel svet, na Boga, na sorodnike, na zdravstveno osebo. Nekdo mora biti kriv za njegovo bolezen. Ker tudi to ne pomaga, se začne pogajati z usodo: če ozdravi bo delal dobra dela, držal se bo predpisov in diete, prenehal bo s kajenjem itd. Če je to veren bolnik, lahko obljublja, da bo šel peš na romanje, da bo daroval za cerkev itd. Ko tudi to ne pomaga, pade v depresijo, ki je lahko zelo huda, tako da odklanja vse ljudi, tudi najožje svojce. Spremljanje v tem depresivnem stanju je gotovo najtežje. Po depresiji bolnik sprejme neizbežno situacijo, vendar še vedno upa. Skuša živeti današnji dan in ne preveč skrbeti za jutri, kar daje današnjemu dnevu novo vrednost.

Seveda v praksi redko najdemo zelo jasno izražene vse te reakcije. Pri vsakem človeku je potek umiranja drugačen in nikoli ne moremo nikogar siliti, da bi pospešili ta proces, ker se nam zdi, da bi moral tako potekati, da bi npr. vsak bolnik moral prispeti k sprejetju svojega umiranja. To je sicer lepo, vendar v praksi ne tako pogosto. Opisane reakcije niso nobena norma, le večkrat jih opazamo in je prav, da jih po-

znamo, ker potem tudi bolnike bolje razumemo.

Zelo pogosto je vprašanje, ali naj bolniku povemo resnico. To je v glavnem problem svojcev in okolja, ne v prvi vrsti bolnika. Če je odnos med bolnikom in zdravnikom pošten, iskren, brez laži, potem ni težav. Bolniku se ne smemo nikoli zlagati, prav tako pa mu informacij tudi ne smemo vsiljevati. Povedati mu moramo toliko, kolikor on želi in kadar to želi. Pri tem mu moramo pustiti popolno svobodo, da tudi npr. želi vztrajati v negotovosti do smrti.

Komunikacija z bolnikom poteka vedno večplastno in je prav, da se te večplastnosti tudi zavedamo. Komunikacija je lahko verbalna ali neverbalna. To so lahko jasne besede, lahko so besede, polne simbolike, molk, dotik, pogled, lahko pa tudi poslušanje. Ponekod so bolniki tudi z risbami poskuali spregovoriti o sebi. Treba je zares znati dobro poslušati, da lahko razumeš to večplastno „govorico“. Bolniku pa tudi zelo veliko pomeni, če najde koga, s katerim lahko spregovori o svojem strahu, o svoji tesnobi, o svoji negotovosti, bodisi z jasnimi besedami ali pa, še pogostejše, zakrito v simbole.

Bolnik nikoli ne živi in ne umira sam, ampak vedno vključen v skupnost. Najpogostejše je to družina. V hudi bolezni in umiranju enega od članov je vedno prizadeta cela družina, včasih celo bolj kot bolnik sam. Zato tudi

družina potrebuje pomoč, potrebuje prav intenzivno spremljanje. Družina pa potrebuje pomoč, potrebuje prav intenzivno spremljanje. Družina pa potrebuje pomoč tudi še po smrti, v procesu žalovanja. Morda je duhovnik bolj kot kdorkoli poklican, da pomaga družini prav v tem procesu.

Za tistega, ki spremlja hudo bolnega in umirajočega, je to velika priložnost za človeško dozorovanje. Tega, kar se nauči pri spremljanju, bi se ne mogel naučiti iz nobenih knjig. Kdor ne prizna, da pri spremljanju tudi sam veliko prejema, ni doumel bistva spremljanja. Spremljanje je v svojem bistvu globoko religiozno dejanje in pričuje o Bogu, ki nas spremlja, ki nam sicer ne odvzame teže bolezni in umiranja, toda je pri nas, z nami, za nas prisoten — in je tudi sam kot človek vstopil v naš svet in v njem trpel in umrl. V tej božji prisotnosti izgubita tudi bolezen in smrt svojo ostrino.

Iz tega, kako kdo umira, ne moremo sklepati, kako je živel. Nekateri, ki so živeli zelo nemirno, umirajo mirno in obratno. Kdor se je naučil zavestno živeti, oceniti življenje v njegovih dimenzijah, omejitvah, ta zna tudi umirati lažje. Človek težko vnaprej ve, določi, kako bo umiral. Ta proces je vedno enkrat in neponovljiv.

Tudi reakcija žalovanja svojcev je lahko zelo različna. Seveda je velika razlika, ali je svojec umrl po daljši daljši bolezni ali pa je

smrt nepričakovana, nenadna. Reakcija pa je vsakokrat zelo burna takrat, kadar so ostali problemi v odnosu med umrlim in svojci nerazčiščeni, nedorečeni.

Podaljševati življenje za vsako ceno?

Kljub vsem prizadevanjem medicine se bolnik lahko znajde v situaciji, ko gre bolezen nepreklicno svojo pot, bolnika povsem izčrpa in nobena terapija tega poteka ne more več ustaviti. Bolnik v tem stanju potrebuje predvsem dobro nego, dovolj sredstev proti bolečinam in pa seveda človeško bližino. Bolnik se približuje svoji smrti.

Razumljivo je, da se s takšnim potekom težko spoprijaznimo vsi: bolnik, svojci, zdravnik, sestre in tudi ostali, ki so okrog njega. Bolnik je tisti, ki ta proces doživlja na sebi, zato tudi najbolj čuti, kakšno je njegovo resnično stanje in za to ugotovitev ne potrebuje izvidov preiskav in zdravnikove razlage. Čuti, da mu moči pojemajo, da ga razne preiskave sedaj zelo obremenjujejo, da mu tudi agresivna terapija povzroča več težav kot koristi. Tako še najbolj od vseh realno sprejema svoje stanje. Zdravnik doživlja progres bolezní in bližanje smrti kot neuspeh.

Ves čas študija so ga vzgajali, da se mora z vsemi sredstvi boriti proti smrti, da mora podaljševati življenje. Toda ali res za vsa-

ko ceno? Pri tem ravnajo zdravniki zelo različno, verjetno odvisno od osebnega odnosa do življenja in smrti. Včasih se naravnost zgrozimo, ko že skoraj mrtve bolnike z neozdravljivo boleznijo še vozijo od ene preiskave do druge, jim dajejo infuzije, jih priključujejo na aparate itd., samo da vzdržujejo biološko življenje čim dlje. V teh poskusih za vsako ceno hranjati biološko življenje je čutiti premalo spoštovanja do življenja — to spoštovanje pa vključuje tudi spoštovanje do umiranja in smrti.

Včasih so tudi svojci tisti, ki pritiskajo na zdravnika, da ne odneha s terapijo. Oklepajo se golega biološkega življenja, morda v upanju, da se bo še zgodil čudež. Včasih je v tem prizadevanju tudi želja, da bi imeli občutek, da so zares naredili vse in bodo potem živeli bolj mimo, brez čitkov.

Vsekakor je zdravnik tisti, ki se mora odgovorno in z vsem spoštovanjem odločati, ali bo s terapijo nadaljeval ali ne. Pri tej odločitvi ni matematično jasnih kriterijev, situacija je vsakokrat enkratna in zato zdravnik vsakokrat znova občuti vso težo te odločitve. Bolnik sam mu je pri tem edino merilo za odločanje. Če je pri zavesti, mora spoštovati njegove želje. Težko je, kadar so bolnikove želje v nasprotju z željami zdravnika in svojcev, ker se kaj lahko zgodi, da njega pri odločanju za nadaljevanje terapije sploh ne poslušajo.

Kako se duhovnik srečuje s tem problemom? Verjetno najpogostejše preko svojcev, ki se ne morejo in ne morejo spoprijazniti z dejstvom, da jim bo bolnik umrl. Morda mu lahko z intenzivnim spremljanjem svojcev uspe, da v njih prebudi spoštovanje do bolnikovega umiranja in spoznanje, da nimajo pravice tako intenzivno posegati v ta proces.

Ne vemo, kako bomo mi nekoč umirali. Morda nosimo v sebi željo, da bi umrli tako kot ta ali

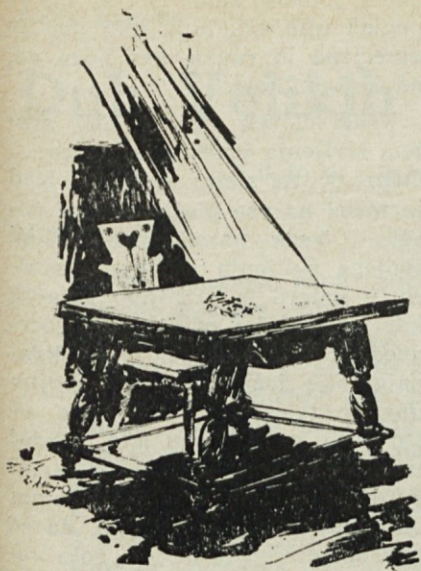
oni, ki smo ga videli umreti. Morda si želimo, da bi lahko tako kot sv. Frančišek rekli „sestra smrt“, ko bo prišla naša zadnja ura. Umirajoči, ki jih v svojem življenju srečujemo, nam pomagajo dozorevati v odnosu do naše lastne smrti. Zadnji košček poti, ki jo z nekom prehodimo, pomeni najglobljo človeško povezanost in ima globok religiozni pomen. Morda je krščansko znamenje ravno to: Pogledajte, kako se srečujejo v umiranju!

Zaklenjena kamrica

Vsak človek, tudi najsiromašnejši, ima v hiši svojega življenja posebno kamrico, za katero nosi ključ zmerom s seboj in ga ne posodi nikomur. Gostu odpre gosposko izbo, prijatelju klet, popotniku svisli; te kamrice pa še bratu ne. Tudi sam prestopi njen prag le ob največjih praznikih, ob urah usodnega spoznanja, najvišjega veselja, njagloblje žalosti in v predsmrtnem strahu. Vanjo spravi, kar je kdaj od srca ljubil.

Marsikdo ima sila prostrano, z vsem posvetnim bogastvom ozaljšano domovanje; široke stopnice so odete s preprogami, vitki stebri so od belega marmora, dvorana se vrsti za dvorano, blešče se v zlatu; in v parku, na vrtu, na stopnicah, v dvoranah in izbah je prazniških gostov brez števila; vesela in mlada so lica, bi-

stre oči, rosne od sreče in vsepovsod je pesem in smeh in ples; ker danes je žegnanje, jutri bo stavba, pojutrišnjem god. Ali zadaj, tam čisto zadaj je skrita kamrica, ki nobeden med vsemi glasniki gosti ne ve zanjo; tesna je, prazna in gola, ena sama podobna visi na sivi steni, pred njo gorijo večna luč. Gospodar odklene kamrico, stopi vanjo s trdnimi koraki, s povešeno glavo, tišine, samote in bridkosti željan. Prikloni se pobožno pred sveto podobno, prilije clja večni luči; njegov obraz je čisto drug, nego je bil zunaj, ves miren je, kakor obžarjen od božjega plamena, ki gorijo globoko v duše dnu. Ta tesna, gola kamrica je njegov pravi dom, ta podoba na sivi steni je njegovo pravo bogastvo; vse drugo, vse, kar se bučno in pisano razmahuje tam zunaj, je prazno-

ta, je nečimrnost, je trenutek, ki gre mimo kakor bežen veter, brez oblike, brez duše, brez sledu in spomina. Če bi tega edinega bogastva ne bilo, te kamrice, ki nihče ne ve zanj, te svete podobe, ki se je bila nekoč prikazala njegovemu življenju, kakor se prikaže zašlemu popotniku znamenje v samotni, bilo bi mu boljše, da bi se koj napravil iztesat si posteljo iz sedmih desak: pet podolž, dvoje počez.

Tudi je na svetu takih še več, ki imajo na videz komaj, kamor bi položili glavo, pa so imenitniki nad vsemi drugim. Njih zaklenjena kamrica ni več ponižna kamrica, temveč je gosposko domovanje, vse do vrha natlačeno z nezaslišanim bogastvom. Tujec, ki

gre mimo, vidi beraško bajto, še ne sluti sijaja, ki se varno zaklenjen skriva pod slamnato streho in za razpalim zidom. Srečni berač nosi dan za dnem polno naročje novih dragocenosti na ogromni kup, in kamrica, ki ni kamrica, se mu širi in dviga v brezkončnost. Kamorkoli pogleda, česarkoli se dotakne, nebo in zemlja, misel in spomin, človek in duh, mušica, pajek in žaba, vse mu je vselej samo suho zlato in je za zmerom njegova nepreklicna last. Kadar umrje, je zadremal kralj in veličastvo njegovo se napoti z velikim spremstvom in silnimi tovari po zlatih stopnicah.

Mnogo jih je med nami, da se ne zavedajo tiste svoje prave lastnine, ki je zares in brez pridržka njihova, samo njihova in nikogar drugega na svetu. Ob težki uri, ko duša klone, tava slepa, stoji že omahujoča kraj brezna, ob tej težki uri se prikaže iz mrakov bela roka, se rahlo dotakne oči, da izpregledajo, iz noči se izvije svetlo jutro, in brezna ni več, in nebo je visoko in na nebu je sonce in pod soncem je ravna bela cesta in ob cesti je prijazen dom. Čigava je bila blagoslovljena bela roka, od kod? Trenutek je bil, ki se je povrnil; spal je na dnu in se je vzbudil ob pravem času; bil je spomin na skromen dogodek, vesel ali žalosten, prijeten ali zoprn, — ker ne v plamenu, v očeh je luč, — spomin na en sam obraz, na eno besedo, na misel, ki je nekoč, pred zdavnozdavnji-

mi leti hipno in tiho spreletela dušo, morda celo spomin na en sam smehljaj, ki je kdo ve kje in kdo ve kdaj blisnil mimogrede preko neznanega lica. V tem dogodku, na tem obrazu, v tej besedi, misli, v tem smehljaju na tujem licu se je mahoma razodelo vse, kar je tostran in onstran življenja razodetja vredno. Tako je stopil človek slep v zaklenjeno kamrico, ki še sam ni vedel zanjo; in ko se je povrnil iz nje, je videl, je bil očiščen v kopeli veselega spoznanja, je bil utrjen v veri vase in v dobroto svojega bližnjega, je v srcu občutil in v pameti premeril veliki pomen in silno važnost dneva, ki je senca večnosti. To je pričal njegov obraz.

V teh zadnjih dneh, ki so tako tesnobni in žalostni, da najglasnejši človek išče, kam bi se zašel, sem srečal takih osvobojenih obrazov zmerom več. Ker vsakdo ima v hiši svojega življenja posebno kamrico, v katero stopi ob urah trpljenja in iz katere se povrne potolažen, očiščen in utrjen. Zmerom več jih je, ki se vračajo; resen je smehljaj njih

usten, globok, zamišljen in trd je pogled njih oči, hoja njih nog je umerjena in ravna, ker noga ve, od kod in kam.

Vsak človek ima v hiši svojega življenja posebno kamrico... Odpri oči na stežaj, razširi pogled in misel na vse plati, čez vse gore!... Vsak narod ima v hiši svojega življenja posebno kamrico, v katero je skrbljivo spravil, kar je bil kdaj pridobil dragocega, spravil vse, kar je bil kdaj najgloblje doživel, z vsem svojim ubogim telesom, z vso svojo čisto dušo, spravil vse, kar je kdaj trepetaje v predsmrtni bridkosti čutil in mislil. V to kamrico stopi ob usodni uri, stopi vanjo, da se povrne očiščen in utrjen, poln vere vase in v dobroto svojega bližnjega, poln zaupanja v dan in v večnost, poln moči, brez strahu, pripravljen na svatovanje in pripravljen na svojo lastno sedminno...

Kaj in koliko si bil spravil, narod? Kdaj in kakšen se povrneš? —

Ivan Cankar

Biblično združenje KAIROS

15. marca 1986 je dekan Teološke fakultete v Ljubljani dr. France Rozman sklical ustanovni sestanek za biblično združenje v Sloveniji. Sestanka so se udeležili nadškof Šuštar in zastopniki iz vrst duhovnikov, redovnikov, redovnic in laikov.

Namen bibličnega združenja je

predvsem večjim krogom vernikov približati Sveto pismo. Sveto pismo le še preveč ostaja knjiga, zaprta s sedmimi pečati.

Naloga članov je, da najprej imajo Sveto pismo, ga berejo, se vanj poglobljajo, se udeležujejo srečanj, pogovorov in tečajev o Svetem pismu in uporabljati pripomočke za boljše razumevanje sv. pisma.

Duh Velikih jezer

S e d m o n a d a l j e v a n j e

Nastopajoči:

Friderik Baraga, škof (počasen, onemogel glas)

Honoré Bourion, misijonar

Gašper Schulte, postrežnik

Eduard Jacker, generalni vikar

Obiskovalec (hladen, suh, preračunljiv glas)

Marija, Baragova nečakinja (normalen topel ženski glas)

Anica, njena hčerka (živahen otroški glas)

1. otroški glas

2. otroški glas normalni otroški glasovi

3. otroški glas

Vezalec (sproščen recitacijski glas)

Prvi, drugi, tretji prizor v Marquettu, četrti v Trebnjem.

Glejte: izza ledenega zoba polnoči vzhaja nov dan, nedelja.

Januar je poveznil nad Gornjim jezerom ledeno ploskev, da je kakor kozmična grobnica. Potem jo je prepustil vetrovom od tečaja, da se prehitevajo čeznjo, v snežnih vrtincih. Gornjega jezera ni več.

Tudi Marquette, malega mesteca, ni več. Samo strehe in dimniki mu molijo iz zametov, pod katerimi leži zasut, kakor v pompejski katastrofi.

Noč je brez glasu.

Tako tiha je, da čuti vzdih v polnoč: Kdaj?

Kdaj bo v smrečine Gornjega Michigana dahnila pomlad? Kdaj bo raznesla pečate na grobnici Gornjega jezera? Kdaj bodo razklenejene radostno zavrvrle vode, da bodo vanje v zmagoslavju dimnih perjanic zaorale CITY OF CLEVELAND in THE NORTH STAR, THE PLANET in THE SEABIRD, THE NORTHERN LIGHT in ILLINOIS, THE TRAVELER in THE MINER?

O, sreča trenutka, ko se mlade osvobojene vode razklenejo vizitacijam, takrat bi roka krstila samo jezero, izlila vanj merico kavitizme, olje in balzam v zemeljsko birmanje...

Kdaj?

O, kako tuji so dnevi in noči zdaj tu, na zaprtem, med naslanjačem in posteljo, med paralizo in med naduho, med kupi zdravil in menic.

O, dnevi brez vodá. Brez gozdcov. O, noči brez popotnih ognjev. Brez indijanskih zvezd nad mano.

O, Bog.

(Kratek premor)

Bolnik, čuješ?

Polnoč je že mimo. Nov dan vzhaja. Pomisli: dan Jezusovega imena!

Se spominjaš, kako je bilo takrat, ko si se bližal v čolnu iz lubja nekemu bregu in je zvonilo s cerkvice Jezusovega imena?

Glej, tako bo tudi danes, ko boš prihajal. Nad škodlastimi strehami se bo domovinsko kadilo: ženske bodo sušile povoje od vstajenja: mili dvojezični indijansko-slovenski veter ti bo prinašal vse vonje novega Mchigana.

Nad vsemi jezeri bo poldan in nad vsemi jezeri bo zvonilo od Jezusovega imena.

P r v i p r i z o r

(Začetna glasba)

Bourion: Dober dan, gospod Gašper.

Gašper: Pozdravljeni častiti gospod Bourion.

Bourion: Kako je kaj z vami v tej solzni ne dolini, ampak grapi, gospod Gašper?

Gašper: Glavno, da ni več vojne, gospod Bourion. O, tista strašna štiri leta! Samo da ni več vojne!

Bourion: Glavno, da je mir, pa četudi ne bi bil zmagal Sever, ali ne?

Gašper: No, če je tudi suženjstvo odpravljeno, tem bolje! Prihajate iz Negauneeja, gospod Bourion?

Bourion: Iz Negauneeja. Kaj je to vredno, da more zdaj človek tako rekoč v enem dopoldnevu opraviti na škofiji.

Gašper: Seveda, prej ste morali prepluti polovico Gornjega jezera, da ste prišli v Sault.

Bourion: Veste, koliko sem rabil iz Negauneeja v Marquette? Dobre tri ure! Kakšna sreča, da je bil škofijski sedež premeščen iz tistega nemogočega Saulta! Kaj sem hotel reči: bi me, prosim, najavili prevzvišenemu, gospod Gašper?

Gašper: Gospod generalni vikar Jacker je doma, prevzvišenega pa ni.

Bourion: Je v bolnišnici?

Gašper: Neke otroke je šel učiti krščanski nauk.

Bourion: Ni mogoče! Saj je bolan! Kaj bolan —

Gašper: Kakor sem rekel, gospod Bourion: je zunaj v mestu.

Bourion: Saj sem ga vendar ondan pripeljal tako rekoč umirajočega iz Baltimora!

Gašper: A ker gospoda generalnega vikarja Jackerja ni bilo doma, je prevzvišeni gospod Baraga kratkomalo vskočil v župnijske posle.

Bourion: To je nezaslišano! Še ves od kapi da leta okrog po Marquettu! Pustite me, da takoj stopim h gospodu generalnemu vikarju.

Gašper: Izvolite, gospod Bourion.

(Trkanje)

Jacker: Naprej!

Bourion: Gospod generalni vikar, pozdravljeni.

Jacker: Pozdravljeni, dragi sobrat Bourion.

Bourion: Oprostite, če vas kar napadam z vprašanjem: je mogoče, da je prevzvišeni zunaj po mestu?

Jacker: Ivolite sesti.

Bourion: Hvala, gospod generalni vikar.

Jacker: Mogoče, dragi Bourion! Neverjetno, a mogoče! Zadostvovalo je, da mene ni bilo nekaj dni v Marquettu. In prevzvišeni se je kar iz postelje pognal v nove svete pustolovščine. Še dobro, da zaenkrat ne sili iz mesta. Še dobro, da si spet ne privezuje krpelj...

Bourion: Ko bi se bil moral skrajno paziti že pred letom, ko ga je kap prvič oplazila še pred preselitvijo iz Saulta!

Jacker: Saj, takratni opomin je bil dovolj resen, če pa mu je ohromela desnica. Očitno ni prav nič zalegel.

Bourion: In ko v Baltimore sploh iti ne bi bil smel, naj je bila tam še tako velika cerkvena reč. Saj je imel nov lahek napad mrtvouda samo nekaj dni pred odhodom!

Jacker: „Prevzvišeni,“ sem mu dopovedoval, „če se na cerkvenem zboru Združenih držav Amerike zbere šest nadškofov in štirideset škofov, več kot upravičena odsotnost enega samega bolnega škofa ne bo prejudicirala njegovega poteka ne njegovih sklepov.“ Tako sem mu prigovarjal: bil je bob ob steno!

Bourion: Čim je dobil vabilo primasa Spaldinga, je bil zanj tako rekoč poziv iz nebes! Primas je pisal v papeževem imenu, torej je moral tudi polmrtev v Baltimore!

Jacker: Vas je vzel s seboj kot uradnega bogoslovnega svetovalca, dragi Bourion. Na tej poti ste spremljali vsak njegov korak. Kako je pravzaprav prišlo do tragedije?

Bourion: Lahko bi bilo prišlo že ob otvoritvenem sprevodu v stolni-

co. Sprevod je bil veličasten, pač sorazmeren s cerkvenim zborom, ki je bil menda največji po tridentinskem: o tem ste brali v časopisih. A mene je minevalo vsako slavnostno občutje, če sem gledal našega škofa, kako se je premikal med tistimi pluviali, prosojen kot senca. Lahko bi se bil zrušil že tam, v sprevodu, med enim psalmom in drugim...

Jacker: Pa se je to zgodilo naslednje jutro v nadškofijski palači... Kje ste ga pravzaprav našli?

Bourion: Na dnu stopnic, kjer je obležal nezavesten. Okrvavljenega od naprsnega križa, ki se mu je pri padcu zaril v prsi. Nekaj golgotsko simboličnega je bilo v tem...

Jacker: Menda so mu nekateri škofje svetovali, naj bi za stalno ostal v Baltimoru, v milejšem podnebbju.

Bourion: Ko sem mu omenil to možnost — obiskoval sem ga vsak dan v St. Agnes Hospital —, je bilo, ko da sem vzdignil nadenj bodalo. Groze poln pogled, ki ga ne bom pozabil! Odtlej je veljalo zanj samo eno: nazaj! Nazaj v Marquette, kakorkoli, leže ali stoje, živ ali mrtev...

Jacker: Le kako vam ga je uspelo pripeljati živega nazaj, dragi Bourion...

Bourion: Sam ne vem, kako. V Chicago sem ga na primer moral prenesti na drug vlak na rokah kakor otroka. Dejansko sem potoval z umirajočim!

Jacker: In zdaj naj bi ta božji človek tekal okrog po Marquettu predvidevat bolnike in učiti otroke...

Bourion: Samo to glejte, da se vam v temle novem snegu ne odpraši kam na kakšni pasji vpregi...

Jacker: Ko sem misijonaril v Houghtonu, sem prosil prevzvišenega, naj me prestavi iz tiste mučilnice. Poklical me je v Marquette za župnika in generalnega vikarja. Zdaj si želim nazaj v Houghton, samo da mi ne bi bilo treba biti priča žalostnemu ugašanju.

Bourion: Upajmo, da Rim čimprej imenuje pomožnega škofa, da ga razbremeni.

Jacker: A povejte, dragi Bourion: le kdaj se je Rimu mudilo? Rim zna biti večnostno indiferenten.

(Glasbeni premor)

D r u g i p r i z o r

Baraga (čedalje tiše, dokler ne zaspi): „...Vsemogočni, večni Bog, ljubeči Oče vseh ljudi, ki vodiš našo usodo po sklepih svoje najvišje modrosti in ki brez tvoje vednosti tudi las ne pade z naše glave: z veliko nesrečo si me obiskal in mojim šibkim ramam na-

ložil težak križ, ki ga morem nositi samo s tvojo pomočjo. Pa hvala ti za to, ljubeči in neskončno modri Oče, ki svoje otroke tukaj pokoriš, da jih narediš večno srečne. Hvala ti za priložnost, ki mi jo daješ...“

(Tišina, koraki, šepet)

Gašper: Je prevzvišeni zaspal, gospod generalni vikar?

Jacker: Kaže, da je zadremal, Gašper.

Gašper: Neki gospod hoče k njemu.

Jacker: Prevzvišeni je preslab, da bi koga sprejemal.

Gašper: Gospodu sem rekel, da prevzvišeni še jesti ne more sam, da je čisto obnemogel, pa obiskovalec vseeno sili k njemu.

Jacker: Je duhovnik?

Gašper: Ne, prihaja v važni poslovni zadevi, kakor je rekel, gospod generalni vikar.

Jacker: Poslovni obisk! Že tretji danes! Moj Bog, umoriti hočejo prevzvišenega ti upniki. Naj vstopi.

Obiskovalec: Klanjam se, gospod generalni vikar.

Jacker: Sedite, prosim.

Obiskovalec: Moja želja in obenem prošnja je, da me najavite v avdienco pri gospodu škofu.

Jacker: Po šestih mesecih boleznij je gospod škof tako oslabil, da je praktično ves dan priklenjen na posteljo. Poleg tega je duševno tako utrujen, da moram za vsako ceno ohraniti njegov mir.

Obiskovalec: Ob polnem uvaževanju teh dejstev kljub temu ponavljam željo, ki je obenem tudi prošnja, kot rečeno, da me gospod škof blagovoli sprejeti, ker gre za razčiščenje važne gospodarske zadeve.

Jacker: Gospod škof je trenutno zadremal, gospod: in takšen kratek spanec je kakor balzam v njegovem trpljenju.

Obiskovalec: Veste, gospod generalni vikar, kot upnik gospoda škofa mislim, da ni predrzno, če...

Jacker: Spadate mogoče med podpisnike posojila za stolnico?

Obiskovalec: S petsto dolarji, gospod generalni vikar. Tule so potrdila s podpisi g. škofa.

Jacker: Naj vam zaupam, gospod, da še bolj kot od paralize naš dobri škof trpi od neporavnanih dolgov. Ti dolgovi so kakor demoni, ki so se ukopali okrog njegove postelje, da bi ga razžrli.

Obiskovalec: Veste, gospod generalni vikar, jaz bi rad ostal pri dejstvih, računih, obrestih —

Jacker: Verjemite, gospod: skoraj ga ni tedna, da mi ne bi narekoval pisma v Evropo na to ali ono ustanovo za pomoč. Tako je na primer še neodddano pismo na Leopoldinino ustanovo na Dunaju. Na poti je pismo za Ludvikovo misijonsko družbo v Mün-

chenu. Zato vas v njegovem in svojem imenu prosim: potrpite še malo, gospod.

Obiskovalec: Žal je moj finančni položaj takšen, da moram gospodu škofu prav tako obzirno kakor jasno pribiti, da moje potrpljenje ne more biti neizčrpno...

Jacker: Upoštevajte, gospod, koliko je gospoda škofa stala samo preselitev škofijskega sedeža iz Saulta v Marquette...

Obiskovalec: — in da bom v primeru nadaljnega zavlačevanja...

Jacker: — in koliko ga stane ta dolgotrajna bolezen...

Obiskovalec: — prisiljen ubrati zakonsko pot prisilnega izterjanja...

(Glasbeni urez)

T r e t j i p r i z o r

Baraga (z enomoglim glasom): „...Zahvalim se ti torej, o predobri in najmodrejši Oče, za te križe, ki mi jih pošiljaš in mi z njimi daješ priložnost, biti v tem podoben tvojemu Sinu. Po njih me ponižuješ in opominjaš na vso prazno ničevost tega sveta. Da, za vse to se ti iskreno zahvaljujem, pa te tudi prosim, o ljubeči Oče, dajaj mi v vseh mojih nesrečah poguma in moči...“ (Nekaj tišine) Gospod Edvard...

Jacker: Tukaj sem, prevzvišeni.

Baraga: Mislil sem, kaj če bi spet poskusila z Dunajem.

Jacker: Zadnje pismo je verjetno še na poti, prevzvišeni.

Baraga: Oh, pa bi vseeno spet sedli in vzeli pero, gospod Edvard...

Jacker: Če se vam tako zdi, prevzvišeni...

Baraga: Ne pisati, zaklicati bi morala tokrat, zavpiti...

Jacker: Vsi dolgovi niso vredni vašega zdravja, prevzvišeni: poskusite pozabiti nanje —

Baraga: Oh, tistih šest tisoč dolarjev od stolnice...

Jacker: To so dolgovi za božjo stvar, prevzvišeni: zato zaupajva, da jih bo Previdnost tudi poravnala.

Baraga: Potem bi še počakala kakšen dan, če bo kakšen odziv z Dunaja, gospod Edvard?

Jacker: Jaz pa bi rajši napisal pismo vašim dragim v domovino, ki so gotovo željni novic o vas, prevzvišeni.

Baraga: O, hiša pod trebanjskim hribom... Prosim te, usmiljeni Oče, dajaj mi v vseh nesrečah pravo krščansko potrpežljivost. Če je tvoja presveta volja in če je k tvoji božji časti in v mojo dušno korist, da se mi to trpljenje kmalu konča, te prosim prav ponižno, da mi ga odvzameš. Vendar ne moja, ampak Tvoja presveta volja naj se zgodi. Kar hočeš, kakor hočeš, dokler hočeš! Za

vse to te prosim po Jezusu Kristusu tvojem Sinu, našem Gospodu in Zveličarju. Amen...

(Glasbeni premor)

Č e t r t i p r i z o r

Anica: Mama, pošta! Pismo! Iz Amerike!

Marija: Pokaži, Anica.

Anica: Kdove, koliko je potovalo iz Amerike v Trebnje!

Marija: Ja, pismo od strica Friderika.

Anica: Le kako, mama, če je stric Friderik hudo bolan in sploh pisati ne more?

Marija: A namesto njega piše tisti dobri gospod, ki nam je pred dnevi poročal o stričevi bolezni: gospod Edvard Jacker, njegov pomočnik.

Anica: Mogoče pa piše, da je stric ozdravel in da spet hodi na krpljah in krščuje Indijance.

Marija: Pokliči še druge, Anica, da bomo skupno prebrali pismo.

Anica (kliče): Pridite poslušat pismo iz Amerike!

(otroci prihitijo in posedejo okrog mize)

1. glas: Ali se tebi sploh sanja, kje je Zgornji Michigan?

2. glas: Ne odrivaj me, saj imaš dovolj prostora.

3. glas: Pa ti veš, odkod izvira ime Marquette?

Marija: No, poslušajmo, otroci, kaj piše gospod Edvard Jacker o stricu.

(Bere)

„Če ste prejeli moje pismo od 17. tega meseca, boste vsebino tega pisma takoj uganili. Kakor smo že takrat pričakovali, zemski boj Vašega prečastitega gospoda strica ni mogel več dolgo trajati. Pred eno uro — zdaj je tri zjutraj — je pobožni pastir zaprl svoje oči. Brez drugega boja — samo dihal je zadnjih štirinajst dni težko — je po kratki dremavici umrl in sicer, kolikor bi človek po zunanje sodil, pri polni zavesti. Tako je torej še dočakal praznik Jezusovega imena, ki mu je bilo zmerom tako drago, ki je zanj delal in žrtvoval, ga oznanjal poganom in do zadnje ure v srcu nosil. Ne bi si bil mogel izbrati lepšega smrtne dne. Ni mi treba tolažiti Vas; svetniško življenje in blažena smrt Vašega prečastitega brata sta najboljša tolažba...“ (Nekaj tišine) Ste slišali, otroci. Naš dobri stric je umrl tam daleč v Ameriki. Vidite, ko je bil otrok, je hodl po tej hiši, kakor zdaj hodite vi, se igral pod gradom, kakor se igrate vi, hodil dol k Temnici, kakor danes hodite vi...

(Glasbeni premor)

Vezelec: Poslušalci, ki ste sledili temule prikazu: naj se tukaj dram-ski dialog konča. Namesto njega naj se razgrne tišina zaledene-ga Gornjega jezera. In tišina vseh zasneženih gozdov okrog nje-ga. In tišina mesteca, ki ga je zima spremenile v polarno divji-no. In sredi vsega tega kot školjka v oceanu ledu tišina stolni-ce, kjer v krsti iz smrekovega lesa leži na mrtvaškem odru mož v škofovski opravi, s škofovsko palico ob sebi.

Že dvanajst dni tako odprt čaka, da pridejo po poslednje slovo sobratje škofje iz sosledstva: iz Detroita in Milwaukeeja, iz Hamiltona in Toronta. Toda ne bo jih. Januar Gornjega jezera je zametel proge in blokiral vlake.

Neki glas se bo vendar vzdignil v slovo. Glejte, na ambon v katedrali Sv. Petra stopa mož v koretlju, z znanstveniškim čelom in mogočno brado, Nemec po rojstvu in kristjan po izbiri, Ed-ward Jacker. V ledeni večerni mrak stolnice se razlega pripoved o mrtvem, ki mu je govornik bil vikar in tajnik, prijatelj in spovednik: zgodba od Trebnjega do Cincinnatija, od La Pointa do L'Ansa, od Saulta do Marquette: tisoči kilometrov snegov in tisoči kilometrov voda in tisoči obredov krstov in tisoči obredov birm in tisoči izvodov knjig — vse do poslednjega izpolnjenja v jutru Jezusovega imena...

Naj govorniku vzdrhti glas v zaključni vzpon:

Jacker: Tako se je izteklo življenje možu, ki bo s čistostjo svoje du-še in s predanostjo cilju, z mrtvičenim življenjem in s plamtečo gorečnostjo, združenimi z nenavadnimi darovi in sposobnostmi, zvesto in uspešno uporabljenimi v služenju Bogu in najbolj za-puščenim med njegovimi stvarmi, kakor tudi z izrednimi do-sežki kot pionir krščanstva preprečil, da bi se spomin nanj iz-gubil, in to vse dotlej, dokler bodo duše, sposobne ceniti takšno krepostnost in vzvišenost, živele v tej gornji deželi, ki je bila poglavitno torišče njegovih naporov in kjer njegovo telo sedaj počiva, dokler ne dočaka poziva k vstajenju...

Zaključna glasba)

K o n e c

Premakljivi svečnik

24

„Čeprav so počitnice, sem vas poklical, dekleta in fantje, da se pogovorimo, kam bi letos šli,“ je rekel župnik Zdravko mladini, ki jo je sklical po rani maši v veroučni dvorani.

„Gremo, nekam gremo! Drugi hodijo v planine, na morje, potujejo in taborijo, mi pa smo vedno samo doma.“

„Prav zaradi tega smo se zbrali, da se pogovorimo, kam bi šli.“

„Na morje,“ so se oglašali fantje.

„V planine, v planine,“ so bila glasna dekleta, najglasnejša med njimi pa je bila sedemnajstletna Zora.

„Na morju je lepše in manj vsakdanje. Planine imamo skoraj doma, saj smo v hribih.“

„Ne na morje! Na morju je dolgčas in preveč hrupno je, nikjer nisi sam, povsod je sama gneča.“

„Sama sebi oporekaš. Praviš, da je dolgčas, in v isti sapi trdiš, da je prehrupno.“

„Saj zato je dolgočasno, ker je prehrupno in se niti za hip ne moreš zbrati.“

„V planinah je preveč samotno. In utrudljivo, povsod moraš peš, saj še nisem slišal, da bi pri nas na gore vodila avtocesta.“

„Ravno zaradi tega je v planinah lepo, ker je utrudljivo. Brez truda ni nobenega užitka. Še tega ne veš?“ se je razburjala Zorica.

„Ne bo drugače,“ jih je prekinil župnik Zdravko, „morali se bomo sporazumeti in zediniti. Menda se ne bomo delili na dve, eni bi šli na morje, drugi pa v gore. Je pa res tako, kakor ste rekli že sami: na morju je lažje, razen plavanja ni tam nobenega napora. Samo poležavaš in se sončiš, zopet malo plavaš in se zopet sončiš. Tako ves dan. Nekaj dni gre kar dobro, potem se pa naveličaš.“

„Mi se ne bi naveličali.“

„Kako veš, da ne?“

„Saj gremo samo za dva dni. Več časa nimamo. Naši starši pa nočejo razumeti, da tudi nam pripada dopust vsaj treh tednov, če že ne celega meseca.“

„Kdo bo doma delal?“

„Torej dva dni imamo časa. Zdaj pa premislimo, ali se nam splača voziti se tako daleč, da si dvakrat namočimo noge v morski vodi.“

„Zato pa pravim, da ne gremo na morje. Gremo v planine! Pa kaj ste taki lenuhi, vi fantje!“ jih je zmerjala Zorica. „Če se bojite truda, vam bomo dekleta nosile nahrbtnike, da se ne boste preveč namučili, mamini sinki!“

„Tako je,“ so ji pritegnile druge. „Gremo v planine. Za dva dni se na morje ne splača, saj bi se samo prevažali tja in sem.“

„Predlagam, da glasujemo. Večina bo odločila,“ je rekel župnik.

„Saj res. Glasujmo! Toda dobro si bom ogledala tiste, ki bodo glasovali za morje,“ se je šalila Zorica.

„Ste slišali, gospod župnik Zorica nam grozi. Take volitve niso svobodne. To je pritisk, moralni pritisk. Tako se ne gremo!“

„Pa bodite toliko moralno trdni, da se ne pustite prisiliti. Torej, kdor je za morje, naj dvigne roko.“

Počasi se je nekaj rok dvignilo.

„Boš dal roko dol! Vlado, dol roko! Stanko, povleci no tačko nazaj!“ jih je silila Zorica v šali in nagovorjeni so ubogljivo roko počasi spuščali in povlekli glavo med ramena.

„Kdor je za planine, naj dvigne roko!“

Zorica je skočila pokonci in dvignila obe ter vpila: „No, Stanko,

Vlado, Francek, Jože, dvignite no svoje lopate“ je spodbujala fantje, dekleta pa so že tako imele roke v zraku.

„Velika večina je torej za gore. Dobro. Kdaj bi pa šli?“

„Prihodnji petek in soboto.“

„Zakaj pa ravno v petek in soboto?“

„Da bom lahko jedel v petek meso, ker bom popotnik. Doma mi mama ob petkih ne da mesa.“

„Vsekakor zelo važen vzrok. Torej v petek in soboto. Kam bi pa radi šli?“

„Na Triglav.“

„Na Stol.“

„Potem pa že rajši na klop kakor na stol,“ se je nekdo šalil.

„Na Triglav sta dva dneva premalo. To bi bila dirka. Kaj pa, če bi šli v Kamniške planine?“

„Da, pojdimo na Kamniško sedlo.“

„Pa na Veliko planino.“

„Na Brano.“

„Brano imamo doma. Sedim na njej, kadar so na njivi prevelike grude.“

„Prvi cilj naj bo Kamniško sedlo. Tam bi prenočili in naslednji dan si bomo izbrali primerno pot, ko bomo videli, kakšno bo vreme, kako bo z utrujenostjo in podobno.“

„Do Kamniškega sedla se že ne bomo utrudili.“

„Kdor je planin vaje, res ne. Toda nekateri bodo šli prvič in za tiste pot ne bo tako lahka. Gotovo pa ne bi bilo pametno, da bi se preveč utrudili. Saj napora

imate dovolj doma pri domačem delu.“

„Kaj pa vzamemo s seboj?“

„Predvsem primerne čevlje, ki ne smejo tiščati. Ne jemljite na pot novih, še ne shojenih. Pa tudi primerno obleko. Toplo pleteno jopico in nekaj nepremočljivega, če bi nas dobil dež ali celo kakšna nevihta.“

„Kaj bomo pa jedli?“ se je zaskrbljeno oglasil nekdo zadaj.

„Hrano moramo vzeti s seboj. V kočah je draga in dovolj bo, če si naročimo čaj ali koruzne žgance.“

„Žgancev doma ne maram, kako bi jih jedel na izletu?“

„Predlagam, da bi imeli vse skupno. Nekdo naj prinese kruh, drugi klobaso, potem si bomo pa delili.“

„Dobro. Jaz vzamem s seboj dva hleba domačega kruha. Bo dovolj?“

„Premalo. Če nas bo petindvajset, kolikor nas je sedaj tukaj, bo to za dva dni premalo. Kdo še prinese kruh?“

In so se priglasili še za kruh, za zabelo, za klobase, meso, jajčka. Dogovorili so se, da vzamejo s seboj špiritni gorilnik, da si bodo lahko kjer koli skuhalo čaj in kadar koli se jim bo zahotelo.

Priprave so bile velike in mladina je ves teden samo o tem govorila. V petek zjutraj so odrinili. Z avtobusom so se peljali do Logarske doline, potem so v Plečnikovi kapeli pri Logarjevih imeli mašo. Nekateri so opravili spoved, vsi pa so prejeli med mašo

obhajilo. Pri maši so res lepo in s srcem sodelovali. Zorica je brala berilo, župnik pa je govoril o lepoti božjega stvarstva.

Po maši so prvič kuhali čaj in razvezali nahrbtnike ter jedli s tekom mladih volčičev, kajti zrak je bil oster in je zbujal tek. Rahla oblačna zavesa, ki je pokrivala nebo, se je začela trgati in postajati luknjičava in vitre tega velikega nebesnega rešeta so postale vse ožje in so nazadnje izginile v sinjini čistega neba. Sonce je kmalu z vso močjo posijalo v skalovje, ki se je na levi strani doline ostro črtalo v nazobčanih vrhovih dolgega masivnega hrbta.

Kmetje so sušili seno. Mladina jih je pozdravljala in spraševala:

„Kakšno bo vreme danes?“

„Lepo, sončno.“

„Kaj pa jutri?“

„Vprašajte jutri zjutraj. Nastavljeni smo samo za kratkoročno vremensko napoved.“

„Dobro, dobro. Lepa hvala tudi za danes!“

Pri slapu Rinki so se dolgo mudili.

„Dobro si odpočijmo, preden napademo strmine. Navzgor hodi-mo počasi, da se od vsega začetka preveč ne upehamo. Držimo se skupaj. Vedno čakajmo tiste, ki so zadaj, ker je zelo mučno, če kdo ne more, pa mora tako rekoč po sili dohitevati druge, ki lahko hodijo. Strogo pazite na markacijo, da ne zaidemo. Kadar bo kdo zelo utrujen, naj pove, da bomo

počivali,“ je dajal župnik navodila.

Komaj pa se je skupina zalezla v strmino, že se je dolga sklenjena veriga začela trgati. Spredaj so preveč hiteli in nekateri tej naglici niso bili kos. Zorica se je ves čas smukala okoli župnika, kramljala in se je jezila na one spredaj.

„Kje bi lahko že bila, če bi hotela. Toda ne smemo se oddaljiti od teh, ki so zadaj. Sicer je res, da lezejo kot polži. Malo hitreje bi lahko dvigali noge, saj niso sedemdeset let stari.“

„Ti zadaj že prav hodijo. V planinah je treba hoditi počasi, toda enakomerno. Nimajo prav tisti, ki so spredaj. Neučakani so in nimajo čuta za enakomerno, lagodno hojo. Upam, da bodo toliko pametni in obzirni in nas bodo pri koči na Okrešlju počakali.“

Toda pri koči ni bilo nikogar. Očitno so tisti spredaj šli kar mimo, ne da bi se vsaj tu ustavili in počakali druge.

Čez nekaj časa je župnik rekel Zorici, saj sta bila zdaj sama, kajti tisti za njima so še bolj zaočali:

„Bi šla naprej, Zorica? Ko jih dohitiš, jih ustavi in počakajte, da vas dohitimo. Ni lepo, da smo se tako raztrgali. Jaz bom počakal tiste, ki so zadaj, saj ne morejo biti daleč. Slišim glasove.“

„Pohitim naprej in jih ustavim. Če ne bo drugače, zavalim pred nje veliko skalo, da ne bodo mogli čez.“

„Dobro, Zorica. Pazi, da ne boš zašla. Ne hodi naprej, dokler ne boš opazila naslednje markacije.“

„Ne bom zašla. Bodite brez skrbi. Če se bom izgubila, me pa poiščite. Sicer pa oni spredaj ne morejo biti daleč in jih takoj dohitim.“

Zorica je odhitela, župnik pa je počakal skupino, ki je bila zadaj, in z njo nadaljeval pot. Onih spredaj pa le niso in niso mogli dohiteti.

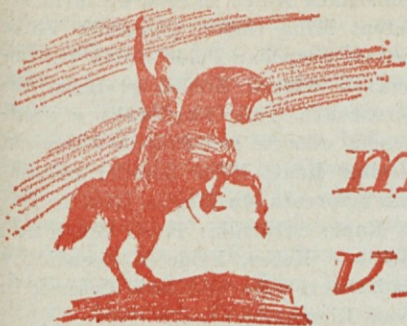
„Mislim sem, da je Zorica hitrejša. Ali pa so oni tako zelo hiteli, da jih ne more ujeti.“

„Ah, kaj! To so taki važniči. Hočejo biti prvi na Kamniškem sedlu. Kaj nam mar, naj bodo kar prvi! Mi bomo pa zato spočiti.“

Mendoza

31. maja po maši je bila v Slovenskem domu v Mendози proslava 70-letnice Majske deklaracije. Zbor je nastopil pod vodstvom lic. Marka Bajuka, recitirala sta Gabrijela in Martin Bajda, Rudolf Hirschegger pa je imel govor „70 let Majske deklaracije“.

V soboto 20. junija je pevski zbor počastil svojega prvega zborovodjo ravn. Marka Bajuka ob 26. obletnici smrti. Spored je bil pretežno domorodnega značaja, pet ljuskih pesmi pa je bilo v priredbi ravn. M. Bajuka. Zbor vodi zdaj ravnatelj vnučec lic. Marko Bajuk. Spominske besede o pokojniku je spregovoril Rudi Hirschegger.

med nami v Argentini

Alojzijeva proslava

V nedeljo 14. junija je bila v Slovenski hiši proslava šolskih otrok na čast mladinskemu zavetniku sv. Alojziju. Ob 16. uri je v cerkvi Marije Pomagaj delegat dr. Alojzij Starc daroval mašo za žive in rajne katehete in učitelje. Po maši so se šolarji poklonili junakom pred njihovim spomenikom na dvorišču Slovenske hiše, nato pa bila v dvorani uprizoritev Kunčičeve pravljичne igre Triglavska roža v izvedbi 26 učencev Baragove šole iz Slovenske vasi v režiji Cirila Jana.

Procesija sv. Rešnjega telesa

Slovenci Vélikega Buenos Airesa smo imeli letos procesijo sv. Rešnjega telesa v nedeljo 28. junija. V cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejiji je bila ob 15.30 maša za žive in rajne slovenske duhovnike v Argentini, ki jo je daroval delegat dr. Alojzij Starc. Mašni napovedovalec je bil Tone Rode ml., berili sta brala Emil Urbančič in prof. Alenka Magister, ljudsko petje pa je vodila

skupina mož in fantov pod vodstvom Ivana Rodeta in ob orglanju Gabrijela Čamernika. Med procesijo so peli evangelije ob oltarjih, ki so jih postavile verske skupnosti. iz San Justa, Castelarja, San Martina-Carapachaya in Ramos Mejije, Tone Bidovec ml., France Bergant, Franci Cukjati in Jože Škerbec. Nebo so nosili Janko Filipič, Polde Golob, Ivan Makovec in Ivan Zupanč, asistirala pa sta bogoslovca Franc Šenk in Toni Hvalica. Procesija je bila letos prvič po novem obredniku. Vila se po parku don Boscovega zavoda ob molitvi rožnega venca. Udeležba je najbrž malo trpela, ker so imeli po več krajevnih središčih v dopoldanskih urah spominske proslave za pobite domobrance.

Občni zbor Slomškovega doma

25. aprilla je bil redni občni zbor Slomškovega doma. Novi odbor sestavljajo: predsednik Jernej Tomazin, 1. podpredsednik Marijan Šušteršič, 2. podpredsednik Franc Pergar, tajnica Alenka Požič, podtajni-

ca Rezka Novak, blagajnik cont. Gregor Hribar, odborniki: Marija Javoršek, Marjan Schiffner, Tončka Trobec, Tone Selan, Alenka Smole, Tine Selan, Helena Malovrh, Tone Lavrenčič, Janez Čeč, Tone Kastelic, Matvez Potočnik, Tine Bohinc, Niko Potočnik, Tone Javoršek, Franc Vester, Pavle Novak ml., Tone Škraba, Lojze Lavrič ml., Vladi Selan, Marjan Loboda, Metka Tomazin, Pavla Škraba, Tone Kastelic, v nadzornem odboru so Herman Zupan, Matvez Potočnik in Tone Marin.

Občni zbor Našega doma

Na letnem občnem zboru Našega doma v San Justu je bil po poročilih odbornikov izvoljen nov odbor, ki je takole sestavljen: predsednica Pavla Lipušček, podpredsednik Tone Oblak, tajnik Blaž Miklič, namestnik Lovrenc Tomaževič, blagajnik Feliks Oblak ml., namestnik Franc Zupanc in gospodar Evgen Urbančič; v širšem odboru so Ninka Keršič, Magda Zupanc, Karel Groznik in Janez Kržišnik, v nadzornem pa Andrej Selan in Slavko Erjavec.

Občni zbor društva Slovenska pristava

21. junija je bil 21. redni občni zbor društva Slovenska pristava v Castelarju. Po poročilih odbornikov je bil na volitvah izvoljen novi odbor: predsednik dr. Julij Savelli, 1. podpredsednik Janez Jelenc, 2. podpredsednik inž. Andrej Grohar, tajnik France Pernišek, pomočnica Marija Zorc, blagajnik Ludvik Kopač,

pomočnica Anica Zarnik, kulturni referent Miha Gaser, pomočnik Vinko Lazar, gospodar Polde Golob st., pomočnik Edvard Kenda, gradbeni referent arh. Ivan Kogovšek; v gradbenem odboru so: France Jerovšek, France Rant, Miha Zarnik; mladinska referenta sta Marija Rant in Gabi Rant; odborniki: Polde Golob ml., Kazimir Keber, Frido Klemenčič; v nadzornem odboru: Nande Češarek in Ivan Klemenčič.

Jalnov „Dom“ v Bariločah

27. in 28. junija je bila v Planinskem stanu v Bariločah uprizoritev Jalnovega Doma. V režiji Cirila Markeža so igrali Marjana Marn, Janez Rode, Dani Pavšer, Marjana Reven, Jože Možina, Tone Bergant, Milena Razinger, Marjan Grohar, Milan Magister ml., Kati Glinšek in Martin Žužek. Sceno je oskrbel Marko Jerman.

Tombo'a naše revije

Nedeljo, 12. julija, smo praznovali v slovenski skupnosti v Buenos Airesu kot dan našega verskega tiska. Pri mašah po slovenskih verskih središčih smo se spomnili važnosti in potrebnosti našega slovenskega verskega tiska. Ob treh popoldne je bila v cerkvi Marije Pomagaj zahvalna maša, pri kateri je Jože Škerbec v homiliji podčrtal smisel in pomen božje besede in tudi verskega tiska.

Pripravljalni odbor tombolske prireditve je skrbno pripravil vso prireditvev. Zbral je številne in bogate

dobitke, razprodal veliko tablic že pred tombolo in pripravil veliko dvorano Slovenske hiše. Ob štirih popoldne je ob začetku tombolske prireditve delegat pozdravil rojake, ki so napolnili dvorano, vežo in balkon. ter se zahvalil vsem sodelavcem in dobrotnikom. Številke je izkliceval Miha Gaser, pri pregledniški mizi pa so bili Marko Breznikar, Janez Jereb, Janez Filipič, Tone Kastelic, Alfonz Lenarčič, Pavle Malovrh in Stane Snoj. Prvo od 60 tombol je zadela Marija Korošec, 440 kvatern in činkvinov pa je razveselilo veliko rojakov. Gospe so darovale pecivo, dekleta in fantje so pa postregli z jedačo in pijačo. Prireditev je gmotno podprla našo revijo in hkрати nudila rojakom priložnost za prijetno preživeto popoldne. Želeti je le, da bi res vsaka slovenska družina prejemala Duhovno življenje s priložnostjo Božjih stezic in da bi tudi vse mlade in nove naše družine bile naročnice naše revije.

Iz naše kronike

Očetovska proslava je bila v nedeljo 21. junija po maši v Našem domu v San Justu in v Slovenskem domu v Ramos Mejiji.

Na 5. kulturnem večeru Slovenske kulturne akcije je v soboto 26. junija predaval Tone Brulc o Primožu Trubarju kot našem sodobniku.

V nedeljo 28. junija je bil občni zbor Rožmanovega doma.

Isto nedeljo so bile spominske proslave na Pristavi v Castelarju, v Našem domu v San Justu, v San Martinu in v Carapachayu, v Slomškovo-

vem domu pa prejšnji večer.

V soboto 4. junija je bila blagoslovitev pisarne Mutuala Sloge in trgovskih prostorov.

V nedeljo 5. julija je po mladinski maši v Slovenski hiši predaval mladim pisatelj Zorko Simčič o mladih in kulturi.

Slomškova šola je imela dopoldne po maši roditeljski sestanek, na katerem je bila izmenjava misli s skupino staršev Jegličeve šole o tem, kako poživiti slovenščino.

V Slovenskem domu v Carapachayu je bilo družinsko kosilo, v Hladnikovem domu v Slovenski vasi pa kolone in prosta zabava v popoldanskih urah.

V nedeljo 12. julija je bil sestanek staršev Prešernove šole v Castelarju, Slovenski dom v Carapachayu je imel občni zbor, v Našem domu v San Justu pa je bil sestanek članov in somišljenikov Slovenske ljudske stranke.

Na sestanku Lige žena-mati je v Slovenskem domu v San Martinu 15. julija predaval Jože Škerbec o islamu — verstvu in politični moči.

V nedeljo 19. julija je bil občni zbor Mutuala Sloge v Slovenski hiši, v San Martinu pa mladinski dan.

APOSTOLSTVA MOLITVE ZA AVGUST

Splošni: Da bi naše družine živele v skladu z naravnim zakonom in krščansko vero.

Misijonski: Za Cerkev na Japonskem.

KJE JE KAJ

LETO 54

AVGUST 1987

UVODNIK	Marija, Gospodova služabnica in mati vernikov (Janez Pavel II.)	385
KATOLIŠKI SHOD	Razmišljanja o organizirani slovenski skupnosti v Argentini (Jure Vombergar)	389
NAŠA VPRAŠANJA	Kaj nam zapoved ljubezni do sovražnikov ne nalaga (Franc Gnidovec)	391
	Na obisk v domovino! (Naša luč)	394
	Spomin in opomin (Božidar Fink)	395
	In življenje teče naprej... (Fr. Pernišek)	409
	Nekaj o denarju v Cerkvi (L. Kukovica)	415
	Spremljanje hudo bolnih in umirajočih (Metka Klevišar)	425
VERSKA ČLANKA	Iz okrožnice Janeza Pavla II. „Odrešenikova mati“	386
	Molitev očenaša med mašo (Anton Nadrah)	405
OBLETNICI	Ob 50-letnici smrti škofa A. B. Jegliča (R. V.)	400
	Spomin na g. Janeza Kalana ob 20 letnici njegove smrti (Marjan Schiffrer)	403
JANEZ ZOREC	Pod srečno zvezdo rojen (Jože Zadavec)	412
ZA MLADINO	Zanimanje za človeka (A. Šuštar, nadškof)	420
LIK BARAGA	Duh Velikih jezer (Alojz Rebula)	433
LEPOSLOVJE	Trije vzdihni in pol, Droben orkester (Vladimir Kos)	388
	Zaklenjena kamrica (Ivan Cankar)	430
	Premakljivi svečnik (Lojze Kozar)	441
KRONIKA	Med nami v Argentini	445

AÑO 54

AGOSTO 1987

Malo za šalo . . .

Ribiča se pogovarjata.

„Danes sem imel sijajen lov: ujel sem 65 kg težko ščuko.“

„Jaz tudi. Iz vode sem privlekel čisto novo kolo, pri katerem je svetilka še gorela.“

Molk.

Potem pravi drugi: „Če popustiš pri svoji ščuki 50 kil, ugasnem jaz pri svojem kolesu luč.“

— — —

„Ata,“ pravi otrok v živalskem vrtnu, „kateri od obeh oslov, ki tamle stojita, je oče in katera je mati?“

„Čisto preprosto! Oče je vedno večji osel!“

— — —

Mož se vrne precej pozno domov, pa ženi veselo pove: „Enoglasno smo ustanovili klub abstinentov.“

„No, potem ste bili pa precej pod paro.“

— — —

Na volilnem shodu govori neki kandidat.

Iz dvorane mu zakliče njegov nasprotnik: „Priznajte vendar, da stojijo za vami sila, ki želi, da ste izvoljeni!“

Kandidat mu odvrne: „Pustite v politiki pri miru mojo ženo!“

— — —

Sodnik: „Priča, kje ste se nahajali, ko ste bili povoženi?“

„Pod avtom.“

— — —

Tat svojemu kolegu: „Ali mi lahko posodiš tisočaka? Ti ga bom vrnil takoj, ko bodo banke zaprte.“

Uročeno iz Slovenije

Ena bistvenih lastnosti dežel v revoluciji je, da danes po tebi imenujejo ulice, jutri te pa po njej lovijo.

— — —

Daleč smo prišli, toda o tem bomo razpravljali, ko se bo povečala zgodovinska razdalja.

— — —

Nastopil je čas kadrovskih sprememb: sinovi politikov so postali polnoletni.

— — —

Pozor! V obtoku je večja količina ponarejene zgodovine!

— — —

Do vratu smo že v socializmu.

— — —

Veliko ljudi govori drugače kot misli in dela drugače kot govori.

— — —

Napake javnih delavcev niso javne.

— — —

Kako naj dozori situacija, ki je že na začetku gnila.

— — —

V preteklih „zlatih časih“ je nastalo največ dolgov.

— — —

Preden se odločite, da odprete usta, se prepričajte, ali vas nihče ne posluša.

— — —

Besede so temeljni kamen za zidanje gradov v oblakih.

— — —

Prav je, da se bojujete proti vsem skupinam, ki bi hotele imeti oblast, kajti oblast je samo vaša.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga konzorcij (Slovensko dušno pastirstvo); urejuje uredniški odbor (Jože Škerbec) — Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual No. 223.231. — Tiska VILKO s. r. l., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A Treviway Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. — AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1987: A 55.-; drugod 27 USA dolarjev. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovana (dr. Luis Starc); director: José Škerbec - Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. - Registro Nac. de la Prop. Intelectual No. 223.231. — Talleres Gráficos "V i l k o" S. R. L., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.